

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

Eerstegraads masteropleidingen

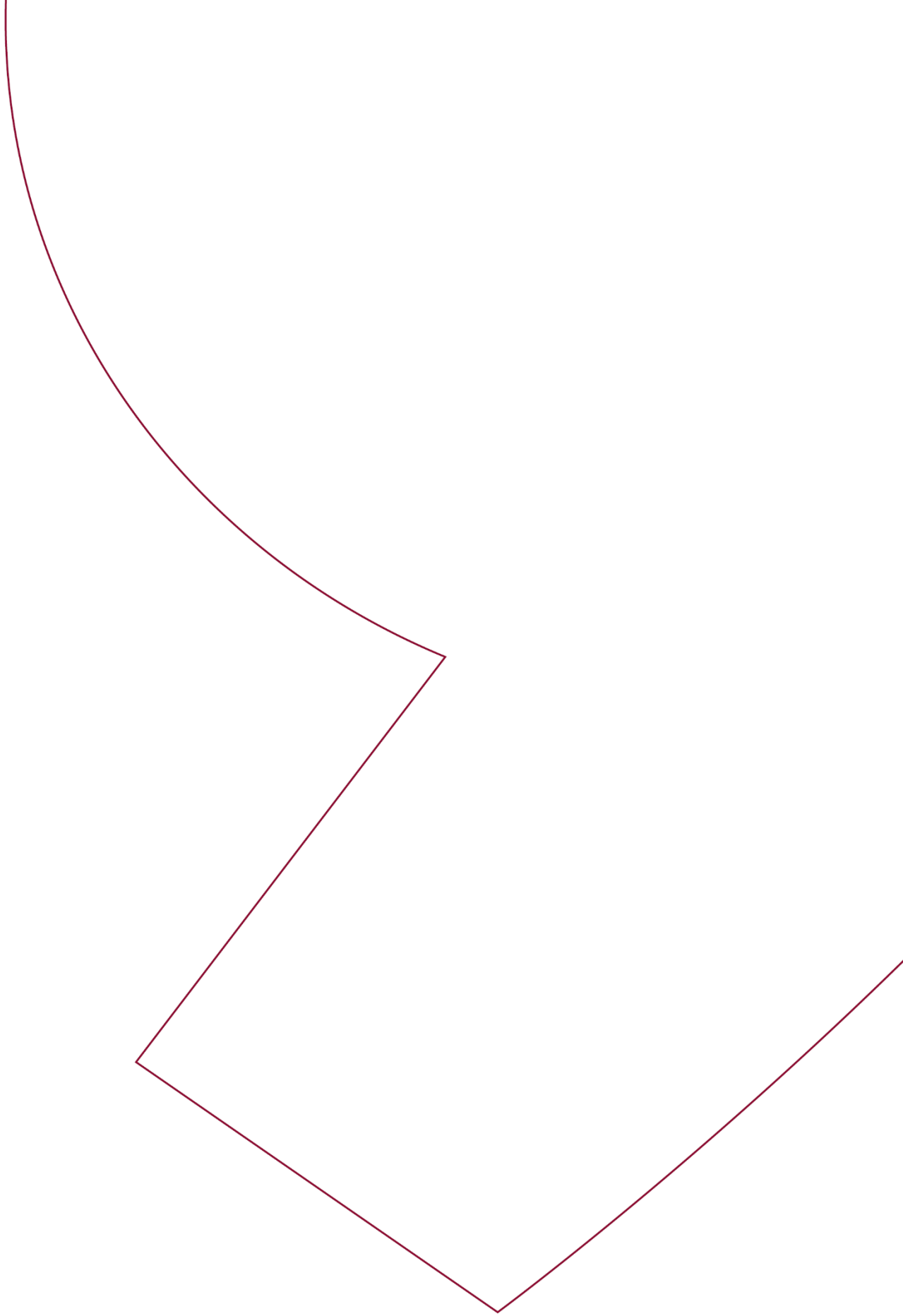
hbo-master Leraar Nederlands

hbo-master Leraar Engels

hbo-master Leraar Wiskunde

voltijd

**Fontys Lerarenopleidingen Sittard –
Fontys Hogeschool**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

Eerstegraads masteropleidingen

hbo-master Leraar Nederlands
hbo-master Leraar Engels
hbo-master Leraar Wiskunde
voltijd

**Fontys Lerarenopleidingen Sittard –
Fontys Hogeschool**

CROHO nr. 45269, 45262, 45263

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

2 februari 2024

Auditpanel

Drs. R.B. (Ruud) van der Herberg - voorzitter

Dr. H. W. (Helma) Oolbekkink – Marchand - kernpanellid

M. (Marjan) Scholman, MA - kernpanellid, vakdeskundige Nederlands

D. (Dubravka) Knezic, PhD - vakdeskundige Engels

Prof. dr. P.H.M. (Paul) Drijvers- vakdeskundige Wiskunde

M. (Marleen) de Jong, BA - student-lid

Secretaris

C.F. (Cathelijne) van Oeffelt, BSc

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING (GENERIEK EN OPLEIDINGSSPECIFIEK)	2
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN GENERIEK	10
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL (GENERIEK)	20
6.	AANBEVELINGEN (GENERIEK)	21
7.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN NEDERLANDS	23
8.	ALGEMEEN EINDOORDEEL NEDERLANDS	31
9.	AANBEVELINGEN NEDERLANDS	32
10.	SCORETABEL NEDERLANDS	33
11.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN ENGELS	35
12.	ALGEMEEN EINDOORDEEL ENGELS	42
13.	AANBEVELINGEN ENGELS	43
14.	SCORETABEL ENGELS	44
15.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN WISKUNDE	46
16.	ALGEMEEN EINDOORDEEL WISKUNDE	54
17.	AANBEVELINGEN WISKUNDE	55
18.	SCORETABEL WISKUNDE	56
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	57
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	61
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	62

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogeschool
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief (30-08-2019)
NAAM OPLEIDING	Master Leraar: 1. Nederlands 2. Engels 3. Wiskunde
registratienummer croho	1. 45269 2. 45262 3. 45263
domein/sector croho	Educatie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Master
graad en titel	Master of Education
aantal studiepunten	90 EC
locatie	Sittard
variant	Voltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	5 en 6 oktober 2023

2. SAMENVATTING (GENERIEK EN OPLEIDINGSSPECIFIEK)

De hbo-master Lerarenopleidingen Sittard (hierna: FLOS) leiden op tot een eerstegraads bevoegdheid. FLOS biedt lerarenopleidingen aan in de kernvakken Nederlands, Engels en Wiskunde. Afgestudeerden zijn bevoegd om les te geven in de onderbouw en de bovenbouw van havo en vwo. Tevens kunnen studenten na het behalen van hun eerstegraads bevoegdheid aan de slag in het mbo en hbo. Studenten verdiepen en verbreden hun kennis van het vak en doen generieke vaardigheden van het lerarenberoep op die zij kunnen toepassen op mesoniveau (schoolcontext), waardoor zij een prominente rol innemen binnen de school.

De drie beoordeelde lerarenopleidingen van FLOS vertonen onderling gelijkenissen. Daarom is gekozen om een generieke beoordeling uit te voeren voor de overkoepelende onderdelen. In het onderstaande rapport komen de generieke aspecten van de drie afzonderlijke lerarenopleidingen aan bod. Daar waar noodzakelijk, wordt in onderstaande samenvatting expliciet gerefereerd aan een specifieke opleiding en het bijbehorende beoordelingsrapport. In deze samenvatting worden eerste de generieke bevindingen en vervolgens de bevindingen per opleiding (respectievelijk Nederlands, Engels en Wiskunde) weergegeven.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

Het panel komt op Standaard 1 tot het oordeel 'voldoet' voor alle masteropleidingen van FLOS. De opleidingen zijn gebaseerd op de landelijk overeengekomen kennisbases en de wettelijke bekwaamheidseisen. Alle drie de masteropleidingen zijn actief in het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM). De constante afstemming met het werkveld en overleggen in het LOVM zorgen voor een actuele visie op het opleiden van eerstegraads leraren. FLOS heeft een duidelijke profilering en is sterk verbonden met het regionale werkveld, onder meer door een werkveldcommissie. Het panel is positief over de uitwerking van de bekwaamheidseisen, die passen bij het masterniveau, en is positief over de stap naar het ontwikkelen van Leeruitkomsten en de daarmee beoogde flexibilisering in de Transitie Educatieve Opleidingen (TEO). Het panel geeft FLOS mee om proactief aan de slag te gaan en het voortouw te nemen met de beoogde transities, met name waar het gaat om de visie op het eerstegraads leraarschap. Door de sterke verbinding met de Euregio, waarin FLOS zich bevindt, krijgen studenten tijdens de opleiding en in hun werk als docent te maken met de internationale en interculturele invloeden vanuit de regio. FLOS stelt dat internationale en interculturele competenties een verrijkend perspectief aan de student moeten bieden. Het panel is van mening dat de opleiding deze visie verder kan expliciteren en concretiseren. Het panel stelt vast dat onderzoekend vermogen een belangrijke rol speelt bij het opleiden van eerstegraads leraren tot *extended professionals*, zoals FLOS beoogt. Deze door FLOS op te leiden professionals verbinden theorie en praktijk en evalueren het onderwijs in een professionele dialoog binnen onder andere de vakgroep vanuit een onderzoekende houding. De samenwerking met het lectoraat 'Integratief Opleiden & Boundary Crossing' neemt hier een mooie positie in, meent het panel. Het panel is enthousiast over de inhoudelijk verdiepende en ondersteunende rol van het lectoraat binnen alle masteropleidingen.

Nederlands

De opleiding Nederlands hanteert de landelijk vastgestelde kennisbases en heeft hierbij duidelijke eigen uitgangspunten omschreven. Het panel vindt dat de visie op het opleiden van eerstegraads leraren Nederlands van FLOS past bij het masterniveau. Het panel stelt vast dat onderzoekend vermogen en een daarbij passende houding een belangrijke rol speelt bij het opleiden van leraren Nederlands. De opleiding beoogt leraren op te leiden die continu ontwikkeling van zichzelf, haar leerlingen en collega's in de vakgroep ondersteunen en stimuleren vanuit een kartrekkersrol. Het panel concludeert dat de opleiding Nederlands inzet op internationale en interculturele aspecten van het leraarschap, bijvoorbeeld door de burgerschapsopdracht te koppelen aan de identiteitsvorming van adolescenten waarin leraren een belangrijke rol spelen.

Engels

De opleiding Leraar Engels hanteert de landelijke kennisbasis voor het vakspecifieke deel van de opleiding. De uitgangspunten die daarbij zijn opgesteld, vindt het panel passen bij het masterniveau. De link met Dublin Descriptoren en het NLQF-7 niveau is voor het panel dan ook duidelijk. De opleiding heeft nauwe banden met het werkveld, niet alleen door opleidingsscholen in de regio, maar ook door het werkveld actief te betrekken bij transities in het educatieve domein.

De opleiding Leraar Engels heeft een sterke en duidelijke visie op het onderzoekend vermogen van studenten. Het panel ervaaarde dat deze visie sterk is doorleefd bij zowel docenten als studenten. Ook internationalisering en interculturaliteit is stevig verankerd in de visie op het opleiden van eerstegraads leraren Engels. Hierbij is met name de verbinding met de buitenwereld die de lessen inbrengen en het toepassen van internationaal onderzoek op de eigen schoolcontext prominent aanwezig.

Wiskunde

De opleiding tot Leraar Wiskunde beoogt kwalitatief goede studenten op te leiden die probleemoplossende vaardigheden aanleren aan leerlingen en *relational understanding* bewerkstelligen. Hierbij betreft de opleiding de zes rollen van een eerstegraads leraar, zoals FLOS die heeft omschreven. Dit is passend bij het masterniveau, zo stelt het panel vast. Ook de visie op onderzoekend vermogen, waarbij de eerstegraads leraar een kritische houding aanneemt en onderzoek gebruikt ter verrijking en verbetering van het onderwijs op micro- en mesoniveau, vindt het panel passend bij het masterniveau. Het panel is positief over de relatie die de opleiding onderhoudt met het werkveld en de verschillende manieren waarop het werkveld betrokken is bij de opleiding, zoals bij het FLOS-wiskunde symposium.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het panel komt voor alle eerstegraads lerarenopleidingen van FLOS op standaard 2 tot het oordeel 'voldoet'. Het generieke deel van de opleidingen vormt een samenhangend geheel van 30 EC, waar de focus op onderwijskunde, pedagogisch en didactisch handelen ligt. FLOS legt in de vakdidactiek van de masters nadruk op hogere orde vaardigheden stimuleren bij leerlingen, zoals probleemoplossend vermogen, metacognitieve functies activeren en samenwerkend leren. Onderzoek en internationale aspecten krijgen hierin een prominente rol. Ook het werkplekleren valt binnen het generieke deel van de lerarenopleidingen. Studenten brengen tijdens een stage (minimaal 30 uur in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs) en/of hun baan het geleerde in de praktijk. Het panel vindt het sterk dat binnen FLOS de begeleiding op de werkplek altijd gebeurt door een vakdocent (instituutsopleiders). Dit zorgt voor een sterke verbinding van de opleidingen met het werkveld.

Het panel trof bij alle opleidingen en de generieke delen zeer betrokken en bevlogen lerarenopleiders aan. Alle docenten zijn voldoende gekwalificeerd en dragen zorg voor hun eigen professionalisering. Het lectoraat, Integratief Opleiden & Boundary Crossing, is stevig verankerd in het generieke deel van de opleidingen en draagt bij aan de professionalisering van lerarenopleiders op het gebied van onderzoek en 'samen opleiden met het werkveld'. Het panel stelt vast dat de fysieke en digitale voorzieningen op de Educatieve Campus goed op orde zijn.

Nederlands

De vakspecifieke kennisbasis van Nederlands (60 EC) is op heldere wijze vertaald naar vier domeinen, die zijn onderverdeeld in cursussen. Het panel is positief over de integrale wijze waarop de opleiding Nederlands vakinhoud en vakdidactiek heeft verwerkt en hierbij gebruik maakt van recente wetenschappelijke literatuur. In het lesbezoek zag het panel dit ook in de praktijk terugkomen met name het direct vertalen van wetenschappelijke literatuur naar de vakdidactische praktijk van studenten. Studenten lopen een stage en zijn veelal al werkzaam in de onderwijspraktijk, wat maakt dat zij geleerde vaardigheden direct kunnen toepassen in hun lespraktijk. Het panel is onder de indruk van de werkplekbegeleiding vanuit de opleiding, waarbij de ontwikkeling van de student als 'kartrekker' in de vaksectie duidelijk centraal staat.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan het ontwikkelen van een onderzoekende

houding en eigen visie op het eerstegraads leraarschap, zo stelt het panel vast. Mede door de metacognitieve nadruk op het leren van studenten en hoe zij dit vertalen naar hun eigen onderwijspraktijk. De internationale en interculturele dimensie zit zowel expliciet als impliciet verweven in de modules, onder meer door excursies en het historische en culturele perspectief waarmee studenten te maken krijgen. Ook via de regionale context, de Euregio en hoge mate van internationaal onderwijs, komen internationale aspecten en de rol van een eerstegraads leraar Nederlands de opleiding binnen in de vorm van dialoog en discussie. Studiebegeleiding is, mede door kleinschaligheid, zeer persoonlijk en op maat. Docenten zijn zeer betrokken en bevlogen bij de opleiding. Ze zijn voldoende gekwalificeerd en bekleden verschillende expertisegebieden, die de domeinen uit het vakspecifieke programma voldoende afdekken.

Engels

De vakspecifieke kennisbasis is op heldere wijze vertaald naar een studeerbaar curriculum van 60 EC binnen de opleiding Leraar Engels. Studenten verdiepen zich in (literaire) vakinhoud en verbreden hun visie op het eerstegraads leraarschap. Het panel waardeert de koppeling tussen het werkveld en (vak)didactische inhoud binnen de opleiding. Ook stelt het panel vast dat onderzoek, vakinhoud en vakdidactiek op integrale wijze worden aangeboden en dat studenten hier constant, module-overstijgend, mee in aanraking komen. Daarnaast besteedt de opleiding Engels veel aandacht aan de *Teacher identity*-leerlijn (opgezet vanuit een promotieonderzoek van een van de lerarenopleiders), waarin studenten gestimuleerd worden om hun eigen docentidentiteit te ontdekken en te ontwikkelen. Studenten worden gemotiveerd en gestimuleerd om internationaal onderzoek te betrekken op hun eigen schoolcontext en hier een kritische blik over te vormen.

Studenten zijn tevreden over de persoonlijke begeleiding en de korte lijnen met lerarenopleiders. Het panel ziet een sterke verbetering in de begeleiding van het werkplekleren, waarover zij positief is. Docenten zijn voldoende gekwalificeerd en studenten zijn tevreden over de vakinhoudelijke kennis. Het panel vernam dat binnen het opleidersteam de docenten vooral op hun eigen expertisegebied focussen. Het panel doet de aanbeveling om meer in te zetten op interne samenwerking binnen de master op inhoudelijk vlak, om de cohesie binnen het opleidersteam te versterken en daarmee doorlopende leerlijnen in het curriculum te verstevigen.

Wiskunde

De landelijk overeengekomen kennisbasis is op heldere wijze vertaald naar een goed ingericht en samenhangend programma van 60 EC binnen de opleiding Leraar Wiskunde. Het panel vindt dat de opleiding een sterke nadruk legt op technische beheersing van de wiskunde, wat zorgt dat studenten een zeer sterke procedurele vaardigheid ontwikkelen. Het panel geeft de opleiding mee om ook, in lijn met het relationele inzicht, aandacht te besteden aan de conceptuele diepgang. Het panel waardeert dat studenten worden opgeleid om het probleemoplossend vermogen van leerlingen te vergroten. Dit past bij wat er van een eerstegraads leraar in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs wordt gevraagd. Vakinhoud en vakdidactiek worden ook in de master Leraar Wiskunde integraal aangeboden. Het panel geeft de opleiding mee om de 'dubbele bodem' in vakdidactiek explicieter te maken tijdens lessen, zodat studenten constant de link met hun eigen lespraktijk kunnen maken. De opleiding Leraar Wiskunde werkt nauw samen met het lectoraat om de onderzoekscomponent in het vakspecifieke programma te verstevigen. Deze samenwerking moedigt het panel aan.

Standaard 3. Toetsing

Het auditpanel beoordeelt Standaard 3 voor alle masteropleidingen van FLOS als 'voldoet'. De opleidingen hanteren een adequaat systeem van toetsen en beoordelen. Het panel stelt vast dat de opleidingen *constructive alignment* toepassen. Uit de aangeleverde documentatie en de bekeken toetsen, maakt het panel op dat de kwaliteitsborging op orde is. Het toetsbeleid is voldoende valide, betrouwbaar en transparant, vindt het panel. Evaluaties en kalibraties vinden binnen de vakspecifieke opleidingen plaats, alsmede op overkoepelend niveau onder

begeleiding van de examencommissie en in het LOVM aan de hand van externe peer reviews. Het panel vindt het positief dat ook het lectoraat een rol speelt in evaluaties van de opleidingen en het ondersteunen van toetsdeskundigheid. De borging van de kwaliteit van de opleidingen is op orde. Het panel vindt de proactieve rol van de examencommissie noemenswaardig en stelt vast dat de examencommissie in control is en haar wettelijke taken op zorgvuldige wijze vervult binnen alle masteropleidingen.

Nederlands

De opleiding Nederlands hanteert een adequaat systeem van toetsen en beoordelen. Uit de aangeleverde documentatie en de bekeken toetsen en studentproducten, maakt het panel op dat de kwaliteitsborging op orde is. Het toetsbeleid voor het opleidingsspecifieke deel is - net als het generieke deel - voldoende valide, transparant en navolgbaar. Het panel merkte op dat de aansluiting tussen toetsvormen en leerdoelen niet altijd even helder is. Daarom doet het de aanbeveling om dit te verduidelijken.

Het panel stelt vast dat binnen de opleiding leraar Nederlands op verschillende manieren de kwaliteit van toetsing en de modules wordt gemonitord. Het panel is erg positief over de wijze waarop de opleiding actief is in landelijke peerreviews en feedback ook daadwerkelijk oppakt in de PDCA-cyclus, die tevens aantoonbaar wordt uitgevoerd. De verschillende commissies betrokken bij het monitoren en borgen van de kwaliteit zijn proactief, wat het panel als meerwaarde voor de kwaliteitsborging van de opleiding beschouwt.

Engels

De opleiding Leraar Engels heeft een helder en adequaat systeem van toetsen en beoordelen. De opleiding is bezig met een herziening van het aantal summatieve (kennis)toetsen. Het panel doet de aanbeveling om deze herziening door te zetten. Dit zal ook de ervaren studielast voor studenten aanzienlijk verbeteren.

De FLOS-brede examencommissie heeft goed zicht op de kwaliteit binnen de opleiding Leraar Engels en vervult haar wettelijke taken. Studenten voelen zich gehoord en durven met een kritische blik het onderwijs te evalueren. Het panel concludeert dat de opleiding ook actief aan de slag gaat met de evaluaties van studenten.

Wiskunde

De opleiding Leraar Wiskunde hanteert een adequaat systeem van toetsen en beoordelen. De nauwe samenwerking met de examencommissie, toetsdeskundigen en het lectoraat ziet het panel als een goede ontwikkeling. Het panel stelt vast dat de opleiding bezig is met het uitvoeren van de PDCA-cyclus en zich bewust is van het continue proces van monitoren van de kwaliteit van de opleiding. De landelijke peer reviews (LOVM) zijn volgens het panel waardevol om de opleiding ook extern te evalueren. De opleiding gaat proactief om met zowel externe als interne evaluaties en feedback. Binnen het FLOS-brede afstudeerprogramma gaan studenten aan de slag met onder meer een praktijkonderzoek. Het panel is verheugd te horen dat binnen de opleiding Leraar Wiskunde de onderzoeksbegeleiding, in samenwerking met het lectoraat, wordt aangescherpt.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het auditpanel beoordeelt deze standaard voor alle masteropleidingen van FLOS als 'voldoet'. De bekeken eindwerken tonen het masterniveau aan. Ook sprak het panel met het werkveld en alumni over de meerwaarde van de eerstegraads leraren, waarover beide gremia positief waren. Het (regionale) werkveld is positief over de inhoudelijke kennis, vakdidactische vaardigheden en de plek van de FLOS-leraren in de teams.

Nederlands

De opleiding levert studenten af die het masterniveau aantonen en een eigen visie hebben op het leraarschap en een sterke, vakinhoudelijke kennisbasis hebben. Dit zag het panel terug in de eindwerken, waarvan zij stelt dat studenten de bekwaamheidseisen aantonen. De

methodologische componenten in de uitgevoerde praktijkonderzoeken kunnen worden versterkt, meent het panel.

Alumni en werkveldvertegenwoordigers spraken hun waardering uit voor de masteropleiding en benadrukten de meerwaarde van de eerstegraads bevoegdheid. Niet alleen vakinhoudelijke verdieping, maar ook de visievorming op het leraarschap en de daarbij horende (metacognatieve) vaardigheden zijn in hun ogen van meerwaarde.

Engels

De bekeken eindwerken van de opleiding Leraar Engels tonen het masterniveau aan. De onderwerpen van de bekeken praktijkonderzoeken zijn relevant en actueel. Het panel waardeert deze bijdrage van de onderzoeken aan de eigen werkplek van studenten. In de aanloop naar het onderzoek mag de opleiding volgens het panel kritischer zijn op het formuleren van onderzoeksvragen en de keuzes voor onderzoeksmethoden. Dit zal de onderzoeken meer toespitsen. Studenten laten zien aan de bekwaamheidseisen te voldoen met het werkplekleren. Het werkveld en alumni zijn zeer positief over de eerstegraads leraren Engels van FLOS. De eigen visie op het leraarschap en het zelfbewustzijn van hun rol in de pedagogisch-didactische ontwikkeling werden als kenmerken genoemd van de masters. De *Teacher identity*-leerlijn werd hierin als zeer positief beschouwd. Alumni voelen zich goed voorbereid op het lesgeven in de bovenbouw en geven aan dat zij tijdens de opleiding op zowel vakinhoudelijk als vakdidactisch vlak voldoende handvatten aangereikt hebben gekregen om zichzelf en hun lespraktijk te ontwikkelen.

Wiskunde

Studenten van de opleiding Leraar Wiskunde tonen het masterniveau aan in de door het panel bekeken eindwerken. Het panel kon zich grotendeels vinden in de gegeven beoordelingen. Het panel doet de aanbeveling om strakker te sturen bij de onderzoeksopzet en-begeleiding van het praktijkonderzoek (PRO). Studenten missen sturing en dit vertaalt zich in brede onderzoeksopzetten, wat in sommige gevallen een gemis aan focus in het onderzoek veroorzaakt. De transparantie in de beoordelingsformulieren was een bekend aandachtspunt bij de opleiding, dat ook reeds is opgepakt in samenwerking met de examencommissie en het lectoraat.

Het werkveld en alumni zijn positief over de opleiding en zien een duidelijke meerwaarde van het volgen van een masteropleiding. Tijdens de opleiding worden studenten voorbereid op de coachende rol die van hen wordt verwacht als eerstegraads docent.

Algemene conclusie

Het auditpanel is van oordeel dat de hbo-master Lerarenopleidingen van FLOS ruim voldoen aan de basiskwaliteit zoals gesteld in de standaarden van het Beoordelingskader 2018 van de NVAO. Bovendien spreekt het panel zijn enthousiasme uit over de wijze waarop alle masteropleidingen van FLOS vakinhoud en vakdidactiek integraal aanbieden. Studenten ervaren de masteropleiding als meerwaarde in zowel verdieping als verbreding. Naast vakinhoudelijke kennis, ontwikkelen zij ook een eigen visie op de eerstegraads leraar als *extended professional*.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel tot het eindoordeel 'positief' voor alle drie master lerarenopleidingen van FLOS. Het auditpanel adviseert de NVAO tot het behoud van de accreditatie van de opleidingen.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter op 2 februari 2024.

3. INLEIDING

Clustervisitatie en inrichting opleidingsbeoordelingen

Fontys Hogeschool biedt op twee locaties in Nederland hbo-masteropleidingen in de eerste graad aan: bij Fontys Lerarenopleidingen Tilburg (FLOT) en bij Fontys Lerarenopleidingen Sittard (FLOS). Sinds de zogenoemde BRIN-operatie gelden de master lerarenopleidingen van FLOS en FLOT formeel als één opleiding en verzorgen de beide locaties de master lerarenopleidingen in deellicentie uit. Beide locaties kennen een zekere mate van onafhankelijkheid van elkaar. De opleidingscurricula van zowel FLOS als FLOT zijn evenwel gebaseerd op dezelfde set bekwaamheidseisen en kennisbases. Er werken verschillende docententeams op de locaties. Afstemming tussen FLOS en FLOT gebeurt op regelmatige basis en op verschillende organisatieniveaus (bijvoorbeeld de examencommissies, het managementteam en opleidingscoördinatoren). Samenwerking vindt onder andere plaats bij de invoering van nieuwe bekwaamheidseisen en bij het beoordelen van elkaars studenten op de stagescholen. Ook de examencommissies van beide locaties stemmen met elkaar af.

Onderstaand rapport is de resultante van de opleidingsbeoordelingen van FLOS. Bij de audit is gekozen voor een gezamenlijke visitatie van de drie lerarenopleidingen in de eerste graad (Nederlands, Engels en Wiskunde). Er zijn gezamenlijke gesprekken gevoerd met het managementteam, de examencommissie en vertegenwoordigers uit het werkveld. Tijdens deze gesprekken zijn generieke zaken behandeld door het kernpanel. Na de generieke gesprekken volgden gesprekken met docenten en studenten van elke afzonderlijke lerarenopleiding. Bij deze gesprekken sloot telkens een vakdeskundige aan bij het kernpanel, om zo inhoudelijk de opleidingen te kunnen bespreken (zie Bijlage – Programma).

Het auditpanel heeft zijn bevindingen en het resultaat van de beoordelingen vastgelegd in onderhevig rapport, dat bestaat uit 1) een generiek oordeel op het niveau van de standaarden en 2) een specifiek rapport per FLOS-masteropleiding.

Karakteristieken FLOS

Sinds 2015 biedt Fontys drie master lerarenopleidingen in de kernvakken (Nederlands, Engels en Wiskunde) aan op de locatie in Sittard. Vanaf 2024 zal ook de master lerarenopleiding Duits van start gaan. Met de masteropleidingen beoogt FLOS een doorstroommogelijkheid te bieden voor studenten uit de bachelor. In 2023 zijn 68 studenten bezig met een master lerarenopleiding bij FLOS. De opleidingen zijn klein, onder meer door de krimpregio waarin FLOS zich bevindt. FLOS heeft van dit kenmerk echter één van haar speerpunten gemaakt: groots in kleinschaligheid. FLOS ziet haar kleinschaligheid als kracht en uitdaging om het onderwijs op kleine schaal kwalitatief en budgettair goed uit te voeren.

De opleidingen in Sittard bevinden zich midden in de Euregio: een regio vol (inter)culturele, economische en maatschappelijke uitdagingen. Veel daarvan hebben te maken met taal, bijvoorbeeld de aanpak van taalachterstanden, NT2-scholing, internationale scholing en (digitale) geletterdheid. FLOS heeft zich gespecialiseerd op het gebied van Taal & Cultuur, onder andere door de minor Taal en Cultuur. Daarnaast biedt FLOS de minor filmeducatie aan. Studenten afkomstig van verscheidene opleidingen (binnen en buiten Fontys) komen deze minoren volgen in Sittard.

FLOS bevindt zich, net als de andere educatieve opleidingen van Fontys, midden in de Transitie Educatieve Opleidingen (TEO). De ambitie binnen dit samenwerkingsverband is het werken met universele leeruitkomsten en specifieke leeruitkomsten. Het doel van TEO is om lerarenopleidingen dusdanig op te zetten dat er *gepersonaliseerd* en flexibel onderwijs mogelijk is. En studenten te kunnen bedienen die anders wellicht niet de weg naar lerarenopleidingen kunnen vinden. Daarmee beogen de educatieve opleidingen een bijdrage te leveren aan het lerarentekort. Binnen Fontys betekent TEO onder meer een verdere harmonisatie tussen FLOT

en FLOS en aanverwante educatieve opleidingen (bijvoorbeeld de Master Educational Needs). De educatieve opleidingen binnen Fontys zijn hier volop mee bezig.

Opvolgingen aanbevelingen vorige accreditatie

De vorige accreditatie vond gezamenlijk met FLOT plaats in 2017. Alle opleidingen van FLOS zijn als 'positief' beoordeeld. Het auditpanel noemde destijds een aantal aandachtspunten (zowel generiek als opleidingsspecifiek), waarmee de opleidingen aan de slag zijn gegaan. In onderstaande tabel zijn de generieke aanbevelingen en de opvolgingen aangegeven.

Bevindingen auditpanel 2017	Opvolgingen
Het auditteam constateert dat de beelden van wat een leraar op masterniveau is, rijk zijn. Deze beelden met elkaar delen en expliciteren in concrete gedragingen levert een goede basis voor de herijking van het opleidingsprofiel; mede vanwege het feit dat het werkveld ook meer dan alleen goed opgeleide vakdocenten verwacht. In de eindwerken zouden de opleidingen onderzoek, reflectie, (vak)didactische kennis en handelen in de klas, sectie en school kunnen betrekken. Fontys heeft hiervoor een aantal proeftuinen in eigen huis: een aantal vakgroepen benut het concept 'curriculummaker' als leidraad voor de inrichting van de opleiding.	Het onderzoekend vermogen is uitgebreider beschreven en geïntegreerd in de masteropleidingen. Bij de herziening van het praktijkonderzoek is er meer focus komen te liggen op de schoolcontext (het mesoniveau). Ook de herziening van het competentie-examen heeft ertoe geleid dat de kijk op masteropgeleide docenten is aangescherpt. <i>Teacher Identity</i> biedt een concrete en effectieve manier om dit binnen het instituut en met studenten onder woorden te brengen. De opdrachten rondom <i>Teacher Identity</i> laten studenten diepgaand nadenken over hun eigen identiteit als leraar en die van de schoolcontext waarin zij zich professioneel bewegen. Voor studenten die eveneens een bacheloropleiding bij FLOS hebben gevolgd, is <i>Teacher Identity</i> een doorlopende leerlijn.
Het is belangrijk dat de ontwikkelgroep/curriculumcommissie alle betrokkenen bij de opleidingen goed aangesloten houdt bij de ontwikkelingen rondom het opleidingsprofiel en dat zij de Raad van Advies bij de uitwerking van het opleidingsprofiel betreft. Het product moet geen document worden met voorschriften voor de teams, maar een kader met grenzen waarbinnen voldoende professionele ruimte is voor eigen keuzes en verantwoordelijkheden.	De werkveldcommissies zijn vernieuwd met deels andere leden, maar vooral vernieuwd op inhoud. Daar waar in het verleden met name werd ingezoomd op de vakinhoudelijke en -didactische kanten van de opleidingen, wordt nu meer de algemene visie van het opleiden van eerstegraads docenten bekeken. Naar de toekomst toe spelen ontwikkelgroepen en curriculumcommissies een rol, omdat er meer instituutsoverstijgend invulling zal worden gegeven aan de opleidingen.
Het auditteam adviseert de opleidingen meer grip te krijgen op de kwaliteit van de werkplek en de begeleiders. Dat kan door de begeleidende docenten of de secties te scholen in vakinhoud en vooral ook de vakdidactiek (bijvoorbeeld via vakdidactische netwerken). De Academische Opleidingsscholen (AOS-en) zijn een voordehand liggend vehikel. Daar is reeds een duidelijke structuur van begeleiden en opleiden samen met de lerarenopleidingen, maar ook daar dient meer aandacht te zijn voor de vakdidactische begeleiding in de bovenbouw havo en vwo.	Werkplekbegeleiders hebben een belangrijke, adviserende rol gekregen in het bekwaamheidsexamen en bij de beoordeling van het werkplekleren. Instituutsopleiders zijn altijd lerarenopleider in het betreffende vak (dus: vakdocent) tijdens begeleiding en hebben daardoor een formele en informele rol in overleg met de werkplekbegeleider. Dit zorgt voor professionele ontwikkeling van twee kanten.

In het onderstaande rapport beschrijft het auditpanel onder standaard 1, 2, 3 en 4 zijn generieke bevindingen naar aanleiding van het accreditatietraject in 2023.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN GENERIEK

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Beoogde leerresultaten en niveau

FLOS beoogt een belangrijke bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het onderwijs door studenten op te leiden tot *extended professionals*: pedagogisch bekwame vakspecialisten die breed inzetbaar zijn, beschikken over onderzoekend vermogen en zich bewust zijn van hun eigen *Teacher Identity*. Het doel is dat studenten zich ontwikkelen tot docenten die functioneren als begeleiders met voldoende (vak)kennis en vaardigheden. Eerstegraads leraren van FLOS kijken verder dan alleen de klassituatie. Deze leraren zijn naast klassikale praktijken gericht op de vakgroep en het team.

Het auditpanel constateert dat de master lerarenopleidingen van FLOS de landelijke bekwaamheidseisen uit het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM) gebruiken om deze doelstellingen te bewerkstelligen. De bekwaamheidseisen zijn landelijk vastgelegd en gevalideerd met het werkveld. Hierin zijn ook de Dublin Descriptoren meegenomen om de bekwaamheidseisen af te stemmen op NLQF-niveau 7. FLOS heeft de bekwaamheden recentelijk geconcretiseerd in een vakinhoudelijke component, een vakdidactische component en een pedagogische component. In het BLOTS¹-schema zag het panel hoe deze bekwaamheden zijn vertaald naar leerdoelen en onderwijseenheden voor de masterbrede opleidingen, die vervolgens zijn uitgewerkt in de vakspecifieke kennisbases (zie hiervoor de vakspecifieke rapporten). De opleidingen van FLOS gaan geregeld in overleg binnen het LOVM. Tijdens deze overleggen vindt ook herijking van de kennisbases plaats.

Voorbeeld bekwaamheidseis 'Context van de schoolorganisatie en samenleving':

De leraar werkt in een organisatie met een eigen identiteit en visie. Met zijn collega's vormt hij een professionele leergemeenschap, waarin wordt samengewerkt, geleerd en ontwikkeld. In deze context kan hij zijn onderwijs professioneel verantwoorden. Daarnaast heeft hij contacten met ouders en anderen die voor de ontwikkeling van een leerling belangrijk zijn. Dat zijn bijvoorbeeld deskundigen binnen en buiten de school, samenwerkingspartners van de school of, in het kader van bijvoorbeeld werkplekleren mensen in het bedrijfsleven zoals praktijkopleiders.

Voorbeelden concretisering van bekwaamheden:

- De leraar kan de inhoud en de didactische aanpak van zijn onderwijs uitleggen en verantwoorden.
- De leraar kan vanuit zijn inhoudelijke expertise in samenwerking met zijn collega's en de omgeving van de school bijdragen aan de breedte, de samenhang en de actualiteit van het curriculum van zijn school.

¹ BLOTS staat voor Bekwaamheden, Leerdoelen, Onderwijseenheden, Toetsvormen en Studiepunten.

Tijdens het locatiebezoek sprak het panel met verschillende gremia over het masterniveau en wat een eerstegraads leraar kenmerkt. Het panel hoorde dat dit onder andere te maken heeft met het hebben van idealen en een visie als leraar. Alumni gaven aan dat dit tijdens de master constant aan bod komt en dat je dit meeneemt in de praktijk als leraar. Hiermee inspireer je niet alleen je leerlingen, maar ook de vakgroep en het team op mesoniveau in de school. Het panel constateert dat de visie van FLOS over het opleiden van eerstegraads leraren als *extended professional* is doorleefd binnen de opleiding.

Profilering

FLOS kenmerkt zich ook als lerarenopleider met een sterke verbinding met het werkveld in de regio. FLOS neemt deel aan verschillende samenwerkingsverbanden, waarbij samen werken aan goed onderwijs centraal staat. Met (opleidings)scholen in de regio is FLOS bezig met samen opleiden en onderzoeken. Het panel zag dat ook het lectoraat, 'Integratief Opleiden & Boundary Crossing', een grote rol speelt in de samenwerkingsverbanden met de regio. Door deze intensieve samenwerking met het werkveld, houdt de opleiding ook haar opleidingsprofiel actueel. De Fontysbrede samenwerkingen rond het project Transitie Educatieve Opleidingen (TEO) zorgen daarbij ook voor constante afstemming met de educatieve opleidingen en het werkveld. Het panel geeft de opleiding mee om niet te afwachtend te zijn in het TEO-project, maar proactief de visie op het eerstegraads leraarschap (ook als kleinschalige lerarenopleider) in te brengen.

Visie op onderzoek

FLOS beoogt leraren te ondersteunen met praktijkonderzoek als leerstrategie. Studenten verbinden theorie en praktijk en evalueren dit met een onderzoekende houding in de onderwijspraktijk. Hierbij is interprofessioneel handelen als leraar belangrijk, zo stelt FLOS. Het panel vindt dit passend bij de bekwaamheids- en identiteitsontwikkeling die FLOS nastreeft in de eerstegraads lerarenopleidingen. Toekomstbestendig onderwijs kan niet zonder leraren die de eigen onderwijspraktijk (mee)ontwikkelen, zo stelt FLOS. Leraren zijn meer dan uitvoerders van onderwijs, ze zijn samen met collega's ook ontwerpers van onderwijs. Een onderzoekende houding ziet FLOS hiervoor als onmisbaar. FLOS beoogt daarom leraren op te leiden die zich voortdurend professionaliseren in het belang van het leren van leerlingen. De kritische houding die hierbij komt kijken, werd door studenten en alumni aangehaald als kenmerkend voor een master lerarenopleiding bij FLOS. Ze hebben geleerd om constant op meta-cognitief niveau over het eigen handelen en denken als leraar te reflecteren.

Visie op internationalisering en interculturaliteit

Het panel merkte op dat FLOS sterk verankerd is in en verbonden met de grensregio Limburg. Lesgeven in en het opleiden van leraren voor deze (krimp)regio betekent ook extra aandacht voor (buur)talen, interculturele competenties en internationalisering. FLOS beschouwt de internationale dimensie binnen de lerarenopleiding daarom als verrijkend perspectief voor de studenten die veelal in de grensregio werkzaam zijn. Daarbij komen ook interculturele competenties kijken en is aandacht voor burgerschap(svorming) belangrijk. Dit komt met name terug in de leerlijn *Teacher Identity*, waarin interculturele competenties een rol spelen. Het panel geeft FLOS mee om hetgeen dat ze doen en beogen te expliciteren in de visie op internationalisering en interculturaliteit.

Weging en Oordeel – Voldoet

Alles overwegend komt het panel op Standaard 1 tot het oordeel 'voldoet' voor alle masteropleidingen van FLOS. Het panel vindt dat FLOS een duidelijke profilering inneemt en sterk verbonden is met het regionale werkveld. Het panel is positief over de uitwerking van de bekwaamheidseisen, die passen bij het masterniveau, en stimuleert de stap naar het ontwikkelen van Leeruitkomsten in de Transitie Educatieve Opleidingen (TEO). Het panel geeft FLOS mee om proactief aan de slag te gaan en het voortouw te nemen met de beoogde transities om de visie op eerstegraads leraarschap een plek te geven.

Door de sterke verbinding met de Euregio, waarin FLOS zich bevindt, krijgen studenten tijdens de opleiding en in hun werk als docent te maken met de internationale en interculturele invloeden vanuit de regio. FLOS stelt dat internationale en interculturele competenties een verrijkend perspectief aan de student moeten bieden. Het panel is van mening dat de opleidingen deze visie verder kunnen expliciteren.

Het panel stelt vast dat onderzoekend vermogen een belangrijke rol speelt bij het opleiden van eerstegraads leraren tot *extended professionals*, zoals FLOS beoogt. Deze door FLOS op te leiden professionals verbinden theorie en praktijk en evalueren het onderwijs in een professionele dialoog binnen de vakgroep met een onderzoekende houding. De samenwerking met het lectoraat 'Integratief Opleiden & Boundary Crossing' neemt hier een mooie positie in, meent het panel.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

I. Programma

Visie op leren en didactische uitgangspunten

FLOS hanteert drie uitgangspunten bij het opleiden van leraren:

- De eerstegraads leraar als *extended professional*.
- De eerstegraads leraar staat in verbinding met de beroepspraktijk en zijn omgeving.
- De eerstegraads leraar werkt samen op verschillende niveau in de school en bevordert samenwerking in de vakgroep.

Alle opleidingen kennen een deel 'vakmanschap' (60 EC, zie verder opleidingsspecifieke beoordelingsrapporten) en een deel 'meesterschap' (30 EC). In het deel meesterschap staat het beroep van de eerstegraads leraar centraal en wordt de generieke kennisbasis geborgd, waar de focus op onderwijskunde, pedagogisch en didactisch handelen ligt. FLOS legt in de vakdidactiek van de masters nadruk op hogere orde vaardigheden stimuleren bij leerlingen, zoals probleemoplossend vermogen, metacognitieve functies activeren en samenwerkend leren. Het panel vindt dat FLOS de twee delen voor alle opleidingen op goede wijze heeft geïntegreerd. Op natuurlijke wijze komen studenten in aanraking met zowel generieke als vakspecifieke vaardigheden en competenties in beide delen van de opleidingen. Het panel zag dit terugkomen in de lesbezoeken, waarbij de vakinhoud en vakdidactiek geïntegreerd terugkwamen. Ook hoorde het panel voorbeelden van zowel docenten als studenten hoe continu de verbindingen tussen inhoud en didactiek wordt gelegd. Bijvoorbeeld in de stage, waar de instituutsbegeleider (ook vakdocent) niet alleen kijkt naar het lesgeven, maar ook naar de wijze waarop de student leerlingen motiveert en stimuleert alsmede de rol die de student in de vakgroep oppakt.

Tabel 1 Overzicht generiek curriculum

Leerjaar 1	Korte omschrijving
Pedagogisch handelen & innoveren	Student heeft kennis van de adolescentie ontwikkelingsfase; student is in staat verschillende leerlingen in de bovenbouw te begeleiden. De student verklaart de aanleiding en succes- en faalfactoren van een onderwijsinnovatie vanuit de beroepspraktijk; student onderscheidt onderwijsinnovaties op micro-, meso- en macroniveau; student analyseert en beschrijft de schoolcontext.
Leerjaar 2	Korte omschrijving
Werkplekleren	Student geeft minimaal dertig lessen (stage) verspreid over havo/vwo in de bovenbouw.
Praktijkonderzoek	Student is in staat om in de eigen beroepspraktijk verlegenheidssituaties te signaleren die zich lenen voor een praktijkonderzoek en een dergelijk onderzoek op te zetten en uit te voeren met een kritische, reflectieve en zelfverantwoordelijke houding.

De opzet en inhoud van de curricula met betrekking tot vakmanschap, staan beschreven in de opleidingsspecifieke beoordelingsrapporten.

Onderzoekend vermogen

Studenten benaderen vakinhoudelijke en onderwijskundige vraagstukken op een onderzoeksmatige wijze. De onderzoekende houding van de masterstudent komt als doorlopende lijn aan bod in zowel het generieke deel van de opleiding als in de vakspecifieke delen. Het interprofessioneel handelen dat FLOS beoogt, zag het panel terugkomen in de vakpresentaties en praktijkonderzoeken van studenten. Ook vernam het panel dat de visie op onderzoekend vermogen goed doorleefd is bij studenten: zij zijn continu bezig met het vergaren van actuele kennis tijdens de lessen en vanuit een intrinsieke motivatie.

Internationale en interculturele dimensie

Studenten komen in aanraking met verschillende aspecten van internationalisering tijdens hun masteropleiding. Voor alle drie de masters geldt dat er vanuit de opleiding activiteiten worden georganiseerd, bijvoorbeeld internationale congresbezoeken of symposia. In de opleidingsspecifieke beoordelingsrapporten wordt dit verder toegelicht. Naast de internationale activiteiten, speelt ook de Euregio waarin FLOS zich bevindt een rol in de internationale en interculturele dimensie van de opleidingen. Studenten zijn werkzaam op scholen die veel te maken hebben met tweetalig onderwijs (TTO) of Nederlands als tweede taal (NT2-scholen).

Werkplekleren

De meeste studenten van de masteropleidingen bij FLOS zijn werkzaam in het voortgezet onderwijs. FLOS stelt het niet verplicht dat studenten een vaste baan in het onderwijs hebben. In die gevallen lopen studenten in het tweede jaar een stage, zodat studenten in staat in staat gesteld worden om bekwaamheden in de praktijk aan te tonen. In het gesprek dat het panel met studenten voerde, bleek dat studenten die werkzaam zijn op een school veelal al werkzaam zijn in de bovenbouw of een hele eigen klas in de bovenbouw hebben. Enkele studenten waren niet werkzaam in het onderwijs en zij gaven aan dat dit bij sommige vakken, waar een praktijkcomponent in zit, voor belemmering kan zorgen. Het panel geeft FLOS daarom mee om te overwegen om een baan in het onderwijs verplicht te stellen of om studenten vanaf de start van de masteropleiding te koppelen aan een opleidingsschool waar zij hun praktijkopdrachten kunnen uitvoeren en te allen tijde gekoppeld zijn aan de praktijk.

Begeleiding

Tijdens een masteropleiding bij FLOS wordt elke student begeleid door een studentcoach. Samen met de studentcoach overlegt de student de voortgang van het leerproces en zijn ontwikkelwensen.

Om de aanbevelingen rondom het werkplekleren van de afgelopen accreditatie op te volgen, is FLOS-breed besloten dat de instituutsbegeleider altijd een vakdocent is. Dit betekent dat er altijd een inhoudelijk deskundige op bezoek komt bij lessen van de student. Het panel is hierover positief. Studenten waren erg positief over de werkplekbegeleiding die zij ontvangen. Opleiders (en dus instituutsbegeleiders) gaven aan dat zij per student maatwerk leveren wat betreft lesbezoeken in het werkplekleren. Door de kleinschaligheid van de opleidingen is dat haalbaar.

Studeerbaarheid van het programma

Studenten van alle drie de voltijd masteropleidingen gaven aan dat het programma veeleisend is in combinatie met het werk als leraar. Hierbij benadrukten studenten dat dit niet ligt aan de inhoud van de opleiding, maar de combinatie met een baan. Het voltijdprogramma is verspreid over twee studiejaar, met twee vaste lesdagen per week. In de voorlichting geeft FLOS duidelijk aan dat de opleiding veel van de student vergt in combinatie met een baan in het onderwijs. FLOS adviseert studenten daarom niet meer dan 0,2 tot 0,4 fte te werken. In de gesprekken die het panel met studenten uit de verschillende masters voerde, bleek echter dat veel studenten meer fte werken. Door het lerarentekort en omdat masterstudenten vaste lasten moeten

betalen, kiezen zij ervoor om meer te werken dan FLOS aanraadt. FLOS biedt de studenten voldoende begeleiding, ook in het temporiseren van de opleiding. Zo kunnen studenten de opleiding ook verspreiden over drie jaar.

Instroom

Studenten met een hbo-bachelordiploma van FLOS of andere lerarenopleidingen zijn toelaatbaar voor een van de masteropleidingen. Studenten met een andere afgeronde bacheloropleiding in het vakgebied van de gekozen master, zijn toelaatbaar mits zij het eenjarige schakeltraject hebben doorlopen. De instroom bij de masteropleidingen van FLOS bestaat grotendeels uit bachelorstudenten die doorstromen naar de master. FLOS bevindt zich in een krimpregio, waardoor de instroomaantallen per cohort gering zijn. Tijdens het gesprek met het managementteam vernam het panel dat de huidige instroomcijfers voor FLOS goed in balans zijn met de omvang van het opleidersteam. Het panel complimenteert FLOS voor de balans die zij continu blijft zoeken tussen wat haalbaar is en bestaansrecht geeft.

II. Personeel

Het panel trof bij alle drie de masteropleidingen een hecht opleidersteam aan dat beschikt over de benodigde kwaliteiten om les te geven als lerarenopleider. Het totale FLOS-opleidersteam bestaat uit achttien docentopleiders verspreid over de vakspecifieke onderdelen en onderwijskundige onderdelen van de masteropleidingen. Allen in het bezit van een (hbo) mastergraad en twee opleiders zijn gepromoveerd. Docentopleiders houden hun didactische en inhoudelijke kennis op peil door verschillende professionaliseringsactiviteiten, zoals het bijhouden van vakliteratuur, bezoeken van seminars of symposia, participatie in (inter)nationale vakgroepen en participatie in projecten, werkgroepen en commissies.

Naast het bijhouden van vakinhoudelijke en -didactische vaardigheden, professionaliseren opleiders bij FLOS zich ook op het gebied van flexibilisering en onderzoek. Onder leiding van het lectoraat zijn opleiders, tevens instituutopleiders, bezig met het onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden binnen de regio.

Het panel geeft het docententeam van FLOS voor alle opleidingen een groot compliment. Er is sprake van een voortreffelijke wederzijdse betrokkenheid tussen docenten en studenten. Ook hoe docenten in de vakgroepen onderling samenwerken en bijspringen, vindt het panel noemenswaardig. Docenten hebben het beste met de student voor, zo bleek uit de gesprekken die het panel voerde over studentbegeleiding. De opleiders gaven aan dat ze studenten zoveel begeleiden als nodig is, ze staan altijd klaar voor de student. Ondanks dat het panel deze attitude waardeert, geeft het panel ook mee om werkdruk voor docentopleiders nauw te blijven monitoren. Zeker een kleinschalige instelling met een dergelijk klein team is hier gevoelig voor. Het panel doet dan ook de aanbeveling om het gesprek met elkaar hierover te blijven voeren.

III. Voorzieningen

Het panel trof tijdens het locatiebezoek adequate voorzieningen en huisvesting aan op de pedagogisch educatieve campus in Sittard. De locatie is goed bereikbaar en beschikt over voldoende parkeergelegenheid.

Het gebouw heeft voldoende lokalen en open ruimten die samenwerking stimuleren. Er is een fysieke mediatheek aanwezig op de locatie, waar studenten actuele nationale en internationale vakliteratuur en (wetenschappelijke) tijdschriften kunnen raadplegen. Naast de fysieke voorzieningen, maakt FLOS gebruik een digitale leeromgeving (Canvas) waarop studenten benodigde studiematerialen en informatie vinden.

Weging en Oordeel – Voldoet

Alles overwegend, komt het panel voor alle eerstegraads lerarenopleidingen van FLOS op standaard 2 tot het oordeel 'voldoet'. Het generieke deel van de opleidingen vormt een

samenhangend geheel van 30 EC, waar de focus op onderwijskunde, pedagogisch en didactisch handelen ligt. Onderzoek en internationale aspecten krijgen hierin een prominente rol. Ook het werkplekleren valt binnen het generieke deel van de lerarenopleidingen. Studenten brengen tijdens een stage (minimaal 30 uur in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs) en/of hun baan het geleerde toe in de praktijk. Dit zorgt ook voor een sterke verbinding van de opleidingen met het werkveld.

Het panel trof bij alle opleidingen en de generieke delen zeer betrokken en bevlogen docentopleiders aan. Alle docenten zijn voldoende gekwalificeerd en dragen zorg voor hun eigen professionalisering. Het lectoraat, Integratief Opleiden & Boundary Crossing, is stevig verankerd in het generieke deel van de opleidingen en draagt bij aan de professionalisering van docentopleiders op het gebied van onderzoek en 'samen opleiden met het werkveld'. De voorzieningen, de Educatieve Campus, zijn goed op orde.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

FLOS gaat uit van drie uitgangspunten binnen het systeem van toetsen en beoordelen:

1. Toetsen om te leren: het leerproces van de student staat centraal
Toetsing en onderwijs vormen een geheel, er is sprake van *constructive alignment*. Het panel zag tevens hoe de opleidingen formatieve toetsing inzetten met feed up (doelstellingen), feedback (terugkoppeling) en feed forward (handreiking om verder te werken).
2. Toetskwaliteit is hoogstaand
FLOS heeft kwaliteitscriteria voor toetsing opgesteld om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie te borgen. Het panel bekeek onder andere toetsmatrijzen en rubrics die voor alle masteropleidingen apart zijn opgesteld. Ook is het panel van mening dat de opleidingen, onder (bege)leiding van de examencommissie, het vierogen-principe toepast door middel van *peer reviews*.
3. Gedeelde verantwoordelijkheid
FLOS ziet het borgen van kwaliteit en het handhaven van protocollen rondom toetsing een verantwoordelijkheid van allen. Door de kleinschaligheid van de opleidingen, zijn er korte lijnen die een positieve uitwerking hebben op de samenwerkingscultuur.

Validiteit, betrouwbaarheid en transparantie

Op basis van de documenten concludeert het panel dat het systeem van toetsing valide, betrouwbaar en transparant is. De door het panel bekeken beoordelingsformulieren waren niet bij elke opleiding even volledig ingevuld. Hierover sprak het panel met examinatoren en tevens de examencommissie. Zij stelden dezelfde punten vast als het panel. De examencommissie heeft het invullen van de beoordelingsformulieren als thema ingebracht tijdens een van de borgingsochtenden. Inmiddels maken de opleidingen gebruik van nieuwe rubrics. Het panel vindt dat dit goed is opgepakt en geeft de opleiding mee om de beoordelingsformulieren te blijven monitoren als examencommissie. Verder zijn de opleidingen meer gaan kalibreren: zowel binnen een opleiding als tussen de drie masteropleidingen en in afstemming met de masteropleidingen van Fontys op de locatie in Tilburg. Het panel vindt dit een stap in de goede richting om de kwaliteit en transparantie van de beoordelingsformulieren te vergroten.

Kwaliteitsborging

FLOS heeft een generieke examencommissie, bestaande uit een voorzitter, leden uit elke (kern)vaksectie en een extern lid (voortgezet onderwijs). Het panel constateert dat de examencommissie goed in haar rol zit en proactief betrokken is bij de verschillende masteropleidingen binnen FLOS. De examencommissie vervult haar wettelijke taken en voert regelmatig een schouw uit over toetsen en afstudeerproducten, zo concludeert het panel op basis van het gesprek en de bekeken jaarverslagen. Ook organiseert de examencommissie kennisdelingssessies en borgingsochtenden, waarin relevante thema's worden besproken. Kalibratie vindt geregeld plaats en de examencommissie heeft onlangs een handleiding kalibratie voor examinatoren opgesteld. Het panel vindt dat de examencommissie van FLOS een sterke positie inneemt en een zeer proactieve rol aanneemt in het kwaliteitsborgingsproces binnen de opleidingen.

FLOS heeft geen aparte toetscommissie. Elke opleiding kent toetsdeskundigen die zich bezig houden met de kwaliteit van toetsen en regelmatig vakoverstijgend overleggen. Toetsdeskundigen zijn tevens vertegenwoordigd in de examencommissie en in het bezit van SKE.

Ook het lectoraat, 'Integratief Opleiding & Boundary Crossing', speelt een actieve rol in de kwaliteitsborging. Zo voerde het lectoraat, in samenwerking met de examencommissie, een analyse uit over de module Praktijkonderzoek (PRO). Aangeleverde PRO-opdrachten en bijhorende beoordelingsformulieren werden geanalyseerd door het lectoraat. Het panel vindt de betrokkenheid van het lectoraat en de professionele dialoog, niet alleen op het vlak van inhoud, maar ook op het vlak van advisering omtrent onderzoek in de opleiding, noemenswaardig.

Afstudeerprogramma

Studenten tonen in alle masteropleidingen het masterniveau aan door een praktijkonderzoek (PRO) uit te voeren en het werkplekleren (WPL) af te ronden. In het PRO tonen studenten met een onderzoeksverslag aan een praktijkgericht en relevant vraagstuk uit hun eigen onderwijspraktijk kunnen onderzoeken. Het WPL betreft als afsluiting een bekwaamheidsexamen. Hierin bevragen assessoren de student op ingebrachte stukken uit het portfolio (met betrekking tot pedagogisch handelen, innoveren, reflectieverslagen op de stage, vakinhoudelijke en vakdidactische producten en opdrachten *Teacher Identity*). Studenten dienen minimaal op startbekwaamheidsniveau aan de bekwaamheidseisen te voldoen. Uit alle gesprekken met de opleidingen maakt het panel op dat er binnen FLOS een professionele dialoog met verschillende gremia (o.a. docenten, het lectoraat en de examencommissie) wordt gevoerd over het *fine tunen* van de afstudeerwerken. Het panel vindt dit een sterk en ontwikkelingsgericht punt van de opleiding, ook met het oog op TEO.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het auditpanel beoordeelt Standaard 3 voor alle masteropleidingen van FLOS als 'voldoet'. De opleidingen hanteren een adequaat systeem van toetsen en beoordelen. Het panel stelt vast dat de opleidingen in hoge mate *constructive alignment* toepassen. Uit de aangeleverde documentatie en de bekeken toetsen, maakt het panel op dat de kwaliteitsborging op orde is. Het toetsbeleid is voldoende valide, betrouwbaar en transparant, vindt het panel. Evaluaties en kalibraties vinden binnen de vakspecifieke opleidingen plaats, alsmede op overkoepelend niveau onder begeleiding van de examencommissie. Het panel vindt het positief dat ook het lectoraat een rol speelt in evaluaties van de opleidingen. De borging van de kwaliteit van de opleidingen is op orde. Het panel vindt de proactieve rol van de examencommissie noemenswaardig en stelt vast dat de examencommissie in control is en haar wettelijke taken op zorgvuldige wijze vervult.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Eigen oordeel auditpanel over gerealiseerde leerresultaten

Als voorbereiding op het locatiebezoek bekeek het panel van acht studenten per opleiding (24 in totaal) de eindwerken van recent afgestudeerden (cohorten 2021-2023). Om zicht te krijgen op het eindniveau van de studenten keek het panel naar het praktijkonderzoek en het portfolio van het werkplekleren.

Het auditpanel is positief over het niveau van de afstudeerwerken en is van mening dat studenten zich ontwikkelen tot eerstegraads leraar in hun specialisatie. Inhoudelijke bevindingen met betrekking tot de eindwerken staan beschreven in de vakspecifieke rapporten.

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

In het gesprek dat het panel voerde met alumni en vertegenwoordigers uit het werkveld werd duidelijk dat FLOS eerstegraads leraren aflevert over wie het werkveld positief is. Alumni beschikken over ruim voldoende inhoudelijke kennis en didactische vaardigheden. Daarnaast fungeren zij als belangrijke schakel in de bovenbouwteams op mesoniveau, maakte het panel op uit de gesprekken. De eerstegraads leraar is daarmee een meerwaarde voor de school waar hij werkzaam is.

Weging en Oordeel – voldoet

Het auditpanel beoordeelt deze standaard voor alle masteropleidingen van FLOS als 'voldoet'. De bekeken eindwerken tonen het masterniveau aan. Ook sprak het panel met het werkveld over de meerwaarde van de eerstegraads leraren. Het (regionale) werkveld is positief over de inhoudelijke kennis, vakdidactische vaardigheden en de plek van de FLOS-leraren in de teams. Zie voor de weging en onderbouwing van het oordeel de opleidingsspecifieke beoordelingsrapporten.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL (GENERIEK)

Voor de drie masteropleidingen van FLOS geldt dat het auditpanel op alle standaarden tot het oordeel 'voldoet' komt. Hiermee beoordeelt het auditpanel alle masteropleidingen van FLOS als 'positief'. Zie voor een nadere uitwerking van dit eindoordeel de vakspecifieke rapporten.

6. AANBEVELINGEN (GENERIEK)

In het rapport staan enkele ontwikkelpunten genoemd. Deze ontwikkelpunten zijn alle van belang, maar het panel wil in dit hoofdstuk de nadruk leggen op de volgende aanbevelingen:

Blijf het gesprek met elkaar voeren over werkdruk

Het panel waardeert de betrokken- en bevlogenheid van de docenten. Juist bij een kleinschalige instelling als FLOS is het daarom belangrijk om met elkaar het gesprek te blijven voeren over werkdruk en werkbelasting. Het panel doet dan ook de aanbeveling aan alle masteropleidingen bij FLOS om werkdruk bespreekbaar te houden en door te gaan met de maatregelen om structurele werkdrukverlaging te bewerkstelligen.

Ga als FLOS actief aan de slag met het lange termijnperspectief van het opleiden van eerstegraads leraren. Neem het voortouw in transities als TEO

Het panel stimuleert de stap naar het ontwikkelen van Leeruitkomsten in de Transitie Educatieve Opleidingen (TEO). Tijdens het locatiebezoek merkte het panel op dat FLOS een afwachtede houding had als het ging om TEO. Dit is niet nodig, volgens het panel. FLOS heeft sterke opleidingen, een sterke onderwijskundige basis en een goede samenwerking met het lectoraat. Met deze ingrediënten kan FLOS het voortouw meer nemen volgens het panel. Daarom geeft het panel FLOS mee om proactief aan de slag te gaan met de beoogde transities.

Blijf inzetten op kalibratie en afstemming binnen en tussen opleidingen wat betreft de beoordelingsformulieren

Het panel vernam dat FLOS-breed sterker inzet op kalibratie over onder meer de beoordelingsformulieren. Dit moedigt het panel aan. De bekeken beoordelingsformulieren waren niet allemaal in dezelfde mate van toelichting ingevuld. Het panel ziet het blijven afstemmen, kalibreren en het met elkaar in dialoog gaan als belangrijke stap in het verder *fine tunen* van de beoordelingsformulieren. Het panel doet de aanbeveling om dit verder te ontwikkelen, zowel binnen de vakgroepen als vakgroep-overstijgend.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-master Leraar Nederlands
voltijd

**Fontys Lerarenopleidingen Sittard –
Fontys Hogeschool**

CROHO nr. 45269

7. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN NEDERLANDS

7.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Zoals beschreven in het generieke deel van het rapport, hanteert de masterlerarenopleiding Nederlands de landelijk vastgestelde generieke en vakspecifieke kennisbases. Verder hanteert de opleiding Nederlands de volgende uitgangspunten:

- De student centraal
- Master als expert in zijn vakgebied
- Master als vakdidacticus
- Master als pedagoog
- Master als onderzoekende professional

De vakspecifieke kennisbasis voor de opleiding Nederlands bestaat uit vijf domeinen: vakdidactiek, taalbeheersing, taalkunde, letterkunde en wetenschappelijke grondslagen en ontwikkelingen. FLOS interpreteert de landelijke kennisbasis als minimum en geeft met haar specifieke focus op onder andere taalkunde en retorica invulling aan het overstijgen van het eerstegraads niveau volgens het panel. De opleiding vindt dat Nederlands als vak in de bovenbouw een voorbereiding is op het volgen van een wetenschappelijke studie. Kennisontwikkeling in de breedte van de Neerlandistiek voor de eerstegraads leraren is daarom van belang voor de ontwikkeling en het kennisbehoud van studenten.

De opleiding staat in nauw contact met het werkveld, onder meer door die visie 'samen opleiden met het werkveld'. Studenten zijn grotendeels allemaal werkzaam op een school in de regio of lopen stage tijdens de master. Hierdoor krijgt de opleiding constante input vanuit het werkveld. Ook participeert de opleiding Nederlands actief in het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM).

Visie op onderzoekend vermogen

Zoals beschreven in een van de uitgangspunten, ziet de opleiding Nederlands de master als onderzoekende professional. De afgestudeerde master is in staat om koppelingen te maken tussen vakdidactisch en/of pedagogisch onderzoek en de lespraktijk in de bovenbouw van het havo/vwo. De eerstegraads leraar kan conclusies uit deze onderzoeken gebruiken om de lesinhoud of lesaanpak te verbeteren op zowel microniveau (in de eigen les) als op mesoniveau (overkoepelend in de vakgroep). De opleiding beoogt eerstegraads leraren Nederlands op te leiden die continu ontwikkeling van zichzelf, van zijn leerlingen en collega's binnen de vakgroep ondersteunen en stimuleren. Het panel vindt dit passend bij de generieke visie op de masteropgeleide leraar van FLOS en passend bij het NLQF-7 niveau.

Visie op internationalisering en interculturaliteit

Binnen het uitgangspunt waar de master als pedagoog functioneert, zag het panel interculturele aspecten van het docentschap terugkomen. De opleiding stelt dat de masterleraar aandacht heeft voor het welbevinden van leerlingen en kwesties signaleert en bespreekbaar maakt. Hierbij

is identiteitsvorming van de adolescenten belangrijk. Ook houdt de masterleraar Nederlands hierbij rekening met de burgerschapsopdracht. Daartoe is het belangrijk dat de studenten tijdens hun opleiding in aanraking komen met verschillende culturen en wat dit betekent als docent.

Weging en Oordeel – voldoet

Het panel komt voor de masteropleiding Leraar Nederlands voor Standaard 1 tot het oordeel 'voldoet'. De opleiding hanteert de landelijk vastgestelde kennisbases en heeft hierbij duidelijke eigen uitgangspunten omschreven. Het panel vindt dat de visie op het opleiden van eerstegraads leraren Nederlands van FLOS past bij het masterniveau. De constante afstemming met het werkveld en overleggen in het LOVM zorgen voor een actuele visie op het opleiden van eerstegraads leraren.

Het panel stelt vast dat onderzoekend vermogen en een daarbij passende houding een belangrijke rol speelt bij het opleiden van leraren Nederlands. De opleiding beoogt leraren op te leiden die continue ontwikkeling van zichzelf, zijn leerlingen en collega's in de vakgroep ondersteunen en stimuleren. Het panel concludeert dat de opleiding Nederlands inzet op internationale en interculturele aspecten van het leraarschap, bijvoorbeeld door de burgerschapsopdracht te koppelen aan de identiteitsvorming van adolescenten waarin leraren een belangrijke rol spelen.

7.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

I. Programma

Inhoud en samenhang van het programma

Naast de generieke vakken, volgen studenten twaalf cursussen (elk 5 EC) in het vakspecifieke programma van Nederlands. De vakspecifieke inhoud vertaalt FLOS in vier domeinen: taalkunde, letterkunde/cultuur, taalbeheersing en vakdidactiek. Vakinhoud en vakdidactiek worden binnen het curriculum geïntegreerd aangeboden, wat het panel als een sterk punt van de opleiding beschouwt.

Het panel vindt dat het curriculum goed is opgezet en ziet de samenhang, zoals beschreven in het KLOTS-schema², binnen het curriculum duidelijk terugkomen. Studenten krijgen op een hoog niveau les. Het panel bezocht een les (Schoolvak Nederlands vanuit Wetenschap) en kreeg een presentatie van studenten. Uit de gesprekken en het bijwonen van de les, maakt het panel op dat alles wat studenten tijdens de masteropleiding Leraar Nederlands doen, toepasbaar is in de schoolpraktijk. Het panel merkte dat de connectie met de beroepspraktijk constant aanwezig is. Tevens werd de metacognitieve lading in de master benadrukt door studenten. Zij leren, zowel vakinhoudelijk als vakdidactisch, op een beduidend ander niveau dan tijdens een tweedegraads lerarenopleiding. Studenten gaven aan dat ze tijdens de lessen handvatten aangereikt krijgen over het omgaan met leerlingen in de bovenbouw. Ook hoe zij deze leerlingen kunnen motiveren over complexere stof, zoals literatuur en argumentatie.

Vanwege de kleinschaligheid van het opleidersteam, worden vakken alternerend over de twee opleidingsjaren aangeboden. In het eerste jaar volgen studenten de vaste vakken 'Algemene Taalwetenschap', 'Schoolvak Nederlands vanuit wetenschap', 'TTW³ en didactiek' en 'Taalkunde en historisch perspectief'. De overige vakken worden alternerend aangeboden, wat zorgt dat studenten uit verschillende jaarlagen gezamenlijk modules volgen. Het panel vindt dat dit bij de opleiding Nederlands goed is georganiseerd.

Werkplekleren

Het panel concludeert dat het samen opleiden met het werkveld op verschillende manieren is ingebed in het curriculum. Hierbij speelt het werkplekleren een grote rol, aangezien studenten een verplichte stage in de bovenbouw lopen tijdens de opleiding. Studenten passen tijdens hun opleiding tot eerstegraads leraar opgedane kennis en vakdidactiek daarmee direct toe in de praktijk. Vakdidactische docenten zijn tevens instituutsbegeleiders en ondersteunen de student ook op de werkplek. Ook gaan de instituutsbegeleiders in gesprek met de werkplekbegeleider en observeren zij lessen van studenten. Aansluitend bij de visie op de eerstegraads leraar, kijken

² KLOTS staat voor Kwalificaties, Leerdoelen, Onderwijseenheden, Toetsing en Studiepunten.

³ TTW staat voor Toegepaste Taalwetenschap.

instituutsopleiders ook naar de rol van de student binnen de vakgroep (op mesoniveau). Het panel vernam in gesprekken met zowel docentopleiders, vertegenwoordigers uit het werkveld en alumni dat studenten een kartrekkersrol op zich nemen. Studenten kijken met een overkoepelende blik naar het vak en nemen hun vakgroep in de schoolcontext hierin mee.

Het panel zag tevens hoe het werkveld ook betrokken is binnen de opleiding door gastlessen (eg. over Young Adult-literatuur), de stageopdrachten (waarin studenten vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheid in de praktijk aantonen) en het praktijkonderzoek.

Begeleiding

Studenten worden binnen de opleiding Nederlands goed begeleid, zo stelt het panel vast. Door de kleinschaligheid van de opleiding zijn de lijnen tussen docenten en studenten kort en voelen studenten zich gehoord. Tijdens lessen is er volgens studenten veel ruimte voor persoonlijke vragen.

Het panel stelt vast dat de werkplekbegeleiding aanzienlijk is verbeterd, waarover zij dan ook zeer positief is. Het panel waardeert met name de benoeming van vakdocenten als instituutsbegeleider. Dit zorgt er volgens het panel voor dat de student naast maatwerkbegeleiding ook een sparringpartner vindt in de instituutsbegeleider. Studenten ontvangen voldoende feedback en kunnen aangeven wanneer zij klaar zijn voor een lesbezoek. Docenten gaven aan minstens twee keer per leerjaar langs te komen, maar dat dit geregeld meer is om zo de ontwikkeling van studenten echt te monitoren en te ondersteunen. Het panel is onder indruk van de frequentie van werkplekbezoeken en de getoonde flexibiliteit hierin, waarbij facilitering van de student in zijn ontwikkeling voorop staat volgens docentopleiders. De bijvangst hiervan is dat de relatie met (opleidings)scholen in de regio goed is.

Onderzoek

Studenten gaven aan dat zij tijdens de opleiding een kritische blik en een eigen visie op het vak Nederlands leren ontwikkelen. Niet alleen inhoudelijk, maar ook vakdidactisch: studenten worden continu gestimuleerd om te onderzoeken hoe zij hun vak anders kunnen aanbieden. Het panel vindt dit positief, omdat hiermee zowel de kennisontwikkeling, professionalisering en curriculumontwikkeling aan bod komen. Tijdens verschillende modules gaan studenten aan de slag met (actuele) academische en vakinhoudelijke publicaties om de visie op het vak Nederlands te ontwikkelen en te voeden. Tijdens het lesbezoek dat het panel uitvoerde, stond bijvoorbeeld een recent proefschrift centraal over leerstijlen en poëzie.

Het panel vernam dat de onderzoekende houding ook over de ontwikkeling van de student zelf als leraar gaat. De *Teacher Identity* lijn in de opleiding gaat in op hoe studenten naar zichzelf als docent kijken. Hierin krijgen zij begeleiding in het ontwikkelen van een eigen visie op het leraarschap en kijken zij naar wat bij hun persoonlijkheid past. Hierin stellen studenten ook een *personal development plan* op.

Internationale en interculturele dimensie

Tijdens de opleiding komen studenten direct en indirect in aanraking met de internationale en interculturele dimensie. Zo worden projecten en excursies georganiseerd, onder andere naar de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en het Rijksmuseum. Tevens wordt de regionale context actief meegenomen door de literaire geschiedenis van Sittard te bestuderen. Het panel vindt dat de opleiding de interculturele dimensie goed heeft vertaald naar met name de literaire en poëtische aspecten van de opleiding binnen het domein letterkunde/cultuur. Daarnaast vernam het panel dat studenten ook indirect in aanraking komen met internationale en interculturele componenten. De leerlingpopulatie op veel scholen in de Euregio is internationaal en veel studenten geven dan ook les op NT2-scholen of in het TTO. Tijdens lessen wordt regelmatig ruimte gegeven om ervaringen met elkaar te delen en wordt besproken hoe een eerstegraads leraar Nederlands hiermee omgaat. Het panel vindt dit, met name bij de opleiding Nederlands, passend bij de eerstegraads leraar die een kartrekkersrol vervult in de vaksectie.

Instroom

De masteropleiding Nederlands is een kleinschalige opleiding waar jaarlijks zo'n zeven studenten starten. De meeste studenten stromen door vanuit de bacheloropleiding (zowel voltijd als deeltijd) van FLOS. Het overgrote deel van de studenten heeft een baan als docent in het voortgezet onderwijs, die gecombineerd wordt met de lesdagen van de opleiding. In de gesprekken met het management en de docenten bleek dat de huidige instroom rendabel is en dat passende begeleiding kan worden geboden aan alle studenten. Uit studenttevredenheidsonderzoeken blijkt dat studenten de kleinschaligheid waarderen en dat zij tevreden zijn over de korte lijnen en begeleiding die hierdoor mogelijk zijn.

II. Personeel

De opleiding Nederlands wordt in samenwerking met het werkveld uitgevoerd door een enthousiast, bevlogen team met een breed palet aan expertise en didactische vaardigheden. Een vijftal docenten, in het bezit van een universitaire mastergraad of bezig met een PhD, is verantwoordelijk voor de vakdidactische onderdelen. Hierbij worden zij ondersteund door twee generieke, onderwijskundige docenten. Docentopleiders werkzaam in de master houden zich allen bezig met zowel vakinhoud als vakdidactiek. Het panel zag hiervan een mooi voorbeeld tijdens het lesbezoek. Naast hun werkzaamheden voor de opleiding zijn docentopleiders actief als instituutsopleider, hebben ze functies om de samenwerking met het werkveld te stimuleren en vervullen ze allerlei ontwikkeltaken. Docenten professionaliseren zich blijvend, ook in nauwe samenwerking met het werkveld.

In het gesprek dat het panel met studenten voerde, werd duidelijk dat studenten positief zijn over het opleidersteam en de begeleiding die zij ontvangen. Studenten ervaren veel deskundigheid bij opleiders en gaven aan dat opleiders toegankelijk en communicatief sterk zijn.

III. Voorzieningen

Het panel stelt vast dat zowel de fysieke als digitale voorzieningen op orde zijn voor de opleiding Leraar Nederlands. Zie het generieke rapport voor een onderbouwing.

Weging en Oordeel – Voldoet

Alles overwegend, komt het panel op Standaard 2 tot het oordeel 'voldoet' voor de opleiding Nederlands. De vakspecifieke kennisbasis is op heldere wijze vertaald naar vier domeinen, die zijn onderverdeeld in modules. De gekozen vakliteratuur en inhouden van modules zijn adequaat. Het panel is positief over de integrale wijze waarop de opleiding Nederlands vakinhoud en vakdidactiek heeft verwerkt. In het lesbezoek zag het panel dit ook in de praktijk terugkomen. Studenten lopen een stage en zijn veelal al werkzaam in de onderwijscontext, wat maakt dat zij hun geleerde vaardigheden direct kunnen toepassen in hun lespraktijk. Het panel is onder de indruk van de werkplekbegeleiding vanuit de opleiding, waarbij de ontwikkeling van de student als kartrekker in de vaksectie duidelijk centraal staat.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan het ontwikkelen van een onderzoekende houding en eigen visie op het eerstegraads leraarschap, zo stelt het panel vast. Mede door de metacognitieve nadruk op het leren van studenten en hoe zij dit vertalen naar hun eigen lespraktijk. De internationale en interculturele dimensie zit zowel expliciet als impliciet verweven in de modules, onder meer door excursies en het historische en culturele perspectief waarmee studenten te maken krijgen. Ook via de regionale context, de Euregio en hoge mate van internationaal onderwijs, komen internationale aspecten en de rol van een eerstegraads leraar Nederlands de opleiding binnen in de vorm van dialoog en discussie.

Studiebegeleiding is, mede door kleinschaligheid, zeer persoonlijk en op maat. Het panel stelt vast dat de voorzieningen, zowel fysiek als digitaal, op orde zijn. Docenten zijn zeer betrokken en bevlogen bij de opleiding. Ze zijn voldoende gekwalificeerd en bekleden verschillende expertisegebieden, die de domeinen uit het vakspecifieke programma voldoende afdekken.

7.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het panel is van mening dat de opleiding een adequaat systeem van toetsen en beoordelen hanteert. De generieke uitgangspunten van toetsing binnen FLOS zag het panel terugkomen bij de opleiding Nederlands in een helder toetsplan. In het KLOTS-schema maakt de opleiding inzichtelijk hoe het programma, de bekwaamheidseisen en toetsing samenhangen. Hierbij merkte het panel op dat de aansluiting tussen toetsen en de verschillende toetsvormen verhelderd kan worden. Studenten worden goed voorbereid aan het begin van een module en zijn tevreden over de informatie die zij ontvangen. Het panel vernam dat de bekwaamheidseisen goed bekend zijn bij de studenten en dat zij deze ook gebruiken in de voorbereiding op toetsen en examens. Studenten gaven aan dat het aantal toetsen en de piek in toetsmomenten voor veel werkdruk zorgt, zeker in combinatie met hun baan in het onderwijs.

Bij de opleiding Nederlands zag het panel enkele toetsen in en daarover was zij positief. Ook keek het panel naar de bijbehorende beoordelingsformulieren. Deze waren niet altijd volledig ingevuld. Hiervan waren zowel examinatoren als de examencommissie zich bewust. In de gesprekken die het panel met de opleiding voerde, kwam naar voren dat dit een thema is dat tijdens studiemiddagen centraal staat en dat ze binnen FLOS bezig zijn met het verbeteren en efficiënter maken van de beoordelingsformulieren. Het panel vindt dit een goede stap, zeker ook de aansluiting van de examencommissie en het lectoraat (waarin veel kennis en kunde over toetssystematiek zich bevindt) bij deze studiemiddagen. Naar aanleiding van zulke studiedagen zijn er bijvoorbeeld nieuwe rubrics ontwikkeld en zijn toetsmatrijzen verder uitgewerkt.

Kwaliteitsborging

De opleiding monitort en borgt de kwaliteit op verschillende manieren, zowel formeel als informeel. Via cursusevaluaties en jaarlijkse klankboordsessies worden de ervaringen van studenten meegenomen in de monitoring van kwaliteit. Daarnaast is er regelmatig kalibratie en overleg binnen de vakgroep en tussen de masters van FLOS. Tijdens deze kalibratie komen onder andere module-evaluaties aan bod en worden zo nodig, in samenspraak met de curriculum eigenaren, aanpassingen gedaan. Ook worden de uitkomsten van peerreviews besproken in vakgroeptoverleggen. FLOS neemt met al haar masteropleidingen deel aan het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM), waarin de opleidingen door collega-hogescholen worden besproken en beoordeeld in peerreviews. Voor Nederlands is bijvoorbeeld onlangs de Lijn Letterkunde van FLOS besproken tijdens een peerreviewsessie. In een verslag werd voor het panel duidelijk hoe de opleiding omgaat met deze feedback. Het panel vindt het sterk dat de opleiding actief deelneemt aan de peerreviews en de feedback verwerkt in de PDCA-cyclus van de opleiding. Tevens concludeert het panel dat er binnen de vakgroep Nederlands een informele interne kwaliteitscultuur heerst. Dit waardeert het panel, maar geeft de opleiding wel mee om duidelijk te maken bij welke persoon de regie binnen de kwaliteitscultuur ligt. Dit zorgt voor meer sturing op verbetering op verschillende vlakken volgens het panel.

Het panel sprak tijdens het locatiebezoek met de FLOS-brede examencommissie. Het panel stelt op basis van de documentatie vast dat de examencommissie haar wettelijke taken vervult. Uit jaarverslagen en de gesprekken concludeert het panel dat de commissie met regelmaat een schouw van toetsen en afstudeerproducten uitvoert. Daarnaast vernam het panel dat de examencommissie nauw samenwerkt met het lectoraat en een proactieve houding aanneemt.

door onder andere borgingsochtenden en kennisdelingen te organiseren. Het panel is van mening dat dit een meerwaarde is voor het borgen van de kwaliteit van de verschillende masteropleidingen.

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma is voor alle eerstegraads lerarenopleidingen binnen FLOS gelijk. Studenten voeren een bekwaamheidsexamen (horend bij het werkplekleren) en een praktijkonderzoek uit.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het auditpanel beoordeelt Standaard 3 als voldoet voor de opleiding tot leraar Nederlands in de eerste graad. De opleiding hanteert een adequaat systeem van toetsen en beoordelen. Uit de aangeleverde documentatie en de bekeken toetsen en studentproducten, maakt het panel op dat de kwaliteitsborging op orde is. Het toetsbeleid voor het opleidingsspecifieke deel is - net als het generieke deel - voldoende valide, transparant en navolgbaar. Het panel merkte op dat de aansluiting tussen toetsvormen en leerdoelen niet altijd even helder is. Daarom doet zij de aanbeveling om dit te verduidelijken. Ook stelt het panel vast dat binnen de opleiding leraar Nederlands op verschillende manieren de kwaliteit van toetsing en de modules wordt gemonitord. Het panel is erg positief over de wijze waarop de opleiding actief is in landelijke peerreviews en feedback ook daadwerkelijk oppakt in de PDCA-cyclus, die tevens aantoonbaar wordt uitgevoerd. De verschillende commissies betrokken bij het monitoren en borgen van de kwaliteit zijn proactief en vervullen de wettelijke taken. Tevens stelt het panel vast dat de nauwe samenwerking tussen de verschillende commissies en het lectoraat van meerwaarde is.

7.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Eigen oordeel panel over bekeken eindwerken

Het panel bekeek de afstudeerwerken van acht studenten, afgestudeerd in 2022 en 2023. De afstudeerwerken bestonden uit drie competentie-examens en vijf bekwaamheidsexamens. Het panel is positief over het eindniveau dat studenten laten zien bij het afstuderen en kan zich vinden in de gegeven beoordelingen. De studenten tonen het masterniveau aan. De onderwerpen van de bekeken praktijkonderzoeken vond het panel relevant, zowel vakinhoudelijk als vakdidactisch. Het panel zag wel verschillen in onderzoeksopzet en uitwerking van de onderzoeken. De onderzoeksmethode was niet in alle onderzoeken even sterk geformuleerd, wat de navolgbaarheid bij enkele werken bemoeilijkte. De bekeken portfolio's van het WPL vond het panel uitvoerig beschreven. Hierin werd de uitvoerige werkplekbegeleiding verder aangetoond volgens het panel.

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

In het gesprek dat het panel voerde met alumni en vertegenwoordigers uit het werkveld werd duidelijk dat afgestudeerden van de master Leraar Nederlands zich hebben ontwikkeld tot een eerstegraads leraar die zich met een eigen visie positioneert binnen de school. Alumni gaven aan dat het ontwikkelen van een eigen visie op het eerstegraads leraarschap een belangrijk thema was tijdens de opleiding. Hier hebben zij in de praktijk veel aan gehad, omdat dit ook is wat de schoolpraktijk in de bovenbouw van hen vraagt. De eerstegraads leraar heeft onder andere als taak de tweedegraads leraar mee te nemen in een bepaalde visie en aan te geven waar de vakgroep heen wilt. Tevens gaven alumni aan dat zij naast vakinhoudelijke verdieping ook metacognitieve vaardigheden over vakdidactiek meenemen uit de masteropleiding. Dit bevestigden de werkveldvertegenwoordigers, die de eerstegraads leraar Nederlands van FLOS beschreven als een leraar met een duidelijke visie en kennis over zijn eigen *Teacher Identity*. Dit sluit aan bij de verwachtingen die de scholen hebben van de eerstegraads leraar, namelijk de coachende rol als leraar. Niet alleen naar leerlingen, maar ook binnen de vakgroep.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het auditpanel komt op Standaard 4 tot het oordeel 'voldoet' voor de masteropleiding Leraar Nederlands. De opleiding levert studenten af die het masterniveau aantonen en een eigen visie hebben op het leraarschap en een sterke, vakinhoudelijke kennisbasis hebben. Dit zag het panel terug in de eindwerken, waarvan zij stelt dat studenten de bekwaamheidseisen aantonen. De methodologische componenten in de uitgevoerde praktijkonderzoeken kan worden versterkt, meent het panel.

Alumni en werkveldvertegenwoordigers spraken hun waardering uit voor de masteropleiding en benadrukten de meerwaarde van de eerstegraads bevoegdheid. Niet alleen vakinhoudelijke verdieping, maar ook de visievorming op het leraarschap en de daarbij horende (metacognitieve) vaardigheden.

8. ALGEMEEN EINDOORDEEL NEDERLANDS

De masteropleiding tot leraar Nederlands in de eerste graad van FLOS biedt volgens het panel een uitgebreid vakinhoudelijk en vakdidactisch programma aan, waarin de verschillende componenten goed zijn geïntegreerd. Studenten ontwikkelen een eigen visie op leraarschap, dat zij naast de sterke inhoudelijke component waarderen. Het panel trof zeer deskundige en betrokken docenten aan, die bevlogen spreken over de opleiding en de studenten. Het werkveld is tevreden over eerstegraads masterdocenten van FLOS en alumni gaven aan dat de masteropleiding van meerwaarde is voor hun lespraktijk en hun rol als professional in de school.

Het auditpanel beoordeelde alle standaarden als 'voldoet' en komt op grond van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'positief'.

9. AANBEVELINGEN NEDERLANDS

In het rapport staan enkele ontwikkelpunten genoemd. Deze ontwikkelpunten zijn alle van belang, maar het panel wil in dit hoofdstuk de nadruk leggen op de volgende aanbevelingen:

Zorg voor consistentie in wat op papier staat en in de praktijk

In de voorbereiding las het panel verschillende documenten. Het panel is van mening dat de opleiding meer doet dan dat op papier staat beschreven. Bijvoorbeeld over hoe de internationale en interculturele dimensie is verwerkt in het curriculum. Het panel doet daarom de aanbeveling om in het, doorlopende kwaliteitsdocument, meer trots en volledigheid op te nemen.

Maak duidelijk wie de regie heeft binnen de vakgroep

Het panel stelde op basis van de aangeleverde documentatie en het gesprek met de vakgroep Nederlands vast dat er een informele interne kwaliteitscultuur heerst. Dit is positief volgens het panel. Deze informaliteit maakt niet altijd zichtbaar wie de regie heeft binnen de kwaliteitscultuur. Daarom doet het panel de aanbeveling om duidelijker te maken wat de taakverdeling is binnen de vakgroep, mede in relatie tot het opleidingsmanagement. Dit zal de kwaliteitscultuur verder versterken en de PDCA-cyclus verder verstevigen.

Zorg voor een heldere aansluiting van toetsen en toetsvormen op het leerdoel

In het KLOTS-schema is inzichtelijk gemaakt hoe onderdelen uit het programma samenhangen met de toetsing. Het panel vond dit helder. Binnen de opleiding Nederlands constateerde het panel een grote verscheidenheid aan toetsvormen, maar de achterliggende gedachte bij keuzes voor toetsvorm en de aansluiting op het leerdoel van modules was niet altijd helder. Daarom benadrukt het panel dat de opleiding de samenhang en aansluiting tussen leerdoelen en toetsvormen kan verhelderen.

10. SCORETABEL NEDERLANDS

Scoretabel paneloordelen Fontys Lerarenopleiding Sittard – Fontys Hogeschool hbo-master Leraar Nederlands voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-master Leraar Engels
voltijd

**Fontys Lerarenopleidingen Sittard –
Fontys Hogeschool**

CROHO nr. 45262

11. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN ENGELS

10.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Zoals in het generieke deel van dit rapport staat beschreven, baseert de opleiding Engels zich op de landelijk overeengekomen kennisbasis. De vakspecifieke kennisbasis wordt tevens aangevuld met inzichten uit de veranderende visie op een docent Moderne Vreemde Talen⁴. Een afgestudeerde eerstegraads leraar Engels van FLOS kan een koppeling maken tussen vakdidactisch en -pedagogisch onderzoek en de lespraktijk in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs voor *English as a Foreign Language* (EFL). Daarnaast beoogt de opleiding Engels een docent op masterniveau op te leiden die taalvaardig, taalbewust en cultuurbewust is in het vakgebied. De opleiding Engels heeft daarom, met oog op de komende transitie in het educatieve domein (TEO), de volgende uitgangspunten omschreven:

- De student staat centraal
- De master als onderzoeker
- De master als verdieper
- De master als verbinder
- De master als ontwerper
- De master als leider
- De master als professional

In het document waarin de opleiding deze uitgangspunten heeft uitgewerkt, zag het panel duidelijk de verbinding met de Dublin Descriptoren en het NLQF-7 niveau. Het masterniveau komt ook tot uiting in de visie op het eerstegraads leraarschap dat de opleiding Engels ambieert voor studenten. De eerstegraads leraar Engels overstijgt de vakinhoud, houdt zich bezig met het coachen van leerlingen en heeft een prominente rol in de vakgroep. Hierbij is het samen opleiden met het werkveld een belangrijk uitgangspunt. Naast het contact dat de opleiding heeft met opleidingsscholen, wordt het werkveld ook betrokken bij afstemming over het curriculum en vakdidactiek. Het behouden van de goede relaties met het regionale werkveld is een constant proces. Het panel was positief over de wijze waarop de opleiding Leraar Engels dit bewerkstelligt.

Visie op onderzoekend vermogen

Binnen de master Leraar Engels staat onderzoek en het toepassen van recent (onderwijs)onderzoek in de verbetering van lesinhoud of lesaanpak centraal. Eerstegraads leraren zijn in staat om vanuit onderzoek hun eigen onderwijs te verbeteren en om de vaksectie hierin mee te nemen. De afgestudeerde master Leraar Engels ondersteunt continu ontwikkeling vanuit de kritische en onderzoekende houding; van zichzelf, maar ook op overkoepelend niveau in de schoolcontext. Het panel vindt dit goed aansluiten bij de visie op de onderzoekende houding van eerstegraads leraar zoals FLOS die voor al haar masteropleidingen stelt. Binnen de opleiding Leraar Engels is deze visie integraal verwerkt in zowel het generieke als het

⁴ Zoals opgesteld door het Meesterschapsteam MVT (2022) en Curriculum.nu (2019).

vakspecifieke programma. Studenten komen daardoor op verschillende manieren en momenten in aanraking met aspecten van het uitvoeren van onderzoek en het gebruiken van bestaand onderzoek.

Visie op internationalisering en interculturaliteit

De opleiding beoogt studenten af te leveren die zijn lessen verbindt met de buitenwereld, bijvoorbeeld door *topical* en *global issues* te integreren in de lessen. Hiervoor is het belangrijk dat studenten cultuurbewust zijn in het vakgebied. De internationale aspecten van het vakgebied van de Engelse taal komen doorlopend aan bod. Tevens vindt de opleiding Leraar Engels het belangrijk dat studenten verder kijken dan nationaal onderzoek. Internationaal onderzoek bestuderen en dit te vergelijken met hun eigen schoolcontext, biedt volgens de opleiding een verdiepende slag die past bij het masterniveau.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet' voor de opleiding Leraar Engels. De opleiding heeft een duidelijke basis gevonden voor het vakspecifieke deel. De uitgangspunten die daarbij zijn opgesteld, vindt het panel passen bij het masterniveau. De link met Dublin Descriptoren en het NLQF-7 niveau is voor het panel dan ook duidelijk. De opleiding heeft nauwe banden met het werkveld, niet alleen door opleidingsscholen in de regio, maar ook door het werkveld actief te betrekken bij transitie in het educatieve domein.

De opleiding Leraar Engels heeft een sterke en duidelijke visie op het onderzoekend vermogen van studenten. Het panel ervaart dat deze visie sterk is doorleefd bij zowel docenten als studenten. Ook internationalisering en interculturaliteit is stevig verankerd in de visie op het opleiden van eerstegraads leraren Engels. Hierbij is met name de verbinding met de buitenwereld de lessen inbrengen en het toepassen van internationaal onderzoek op de eigen schoolcontext prominent aanwezig.

10.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

1. Programma

Inhoud en samenhang van het vakspecifieke programma

Het panel concludeert dat de opleiding Engels met het vakspecifieke programma een stevige kennisbasis biedt aan studenten. Het panel zag tijdens een presentatie door studenten hoe zij didactisch vernieuwende lessen ontwerpen en uitvoeren op basis van projecten. In het KLOTS⁵-schema zag het panel hoe de domeinen van de kennisbasis terug te vinden zijn in de modules. Het vakspecifieke programma richt zich op drie rollen van de eerstegraads leraar: de professional, de onderzoeker en de ontwerper.

In het vakinhoudelijke en vakdidactische deel van de opleiding worden cursussen aangeboden rondom academische taalvaardigheden, taalkunde en letterkunde. De vakdidactiek is, naast twee vakdidactische cursussen, geïntegreerd in de inhoudelijke modules. Zo voeren studenten (vakdidactische) onderzoeken uit in de modules *Applied Linguistics* en *Pragmatics*. De module *Teaching Skills* gaat expliciet in op het ontwikkelen van werkvormen passend bij het (aan)leren van een taal in de bovenbouw.

Er is sprake van een koppeling tussen werkveld en vak(didactische) inhoud en een onderzoekende houding waarbij de eigen professionele identiteit als vreemde talen docent ook centraal staat. Daarnaast is er voortdurend interactie tussen de opleiding en de beroepspraktijk van studenten, waarbij hun eigen didactische keuzes door wetenschappelijke bronnen gemotiveerd worden. Het panel vindt dat het programma recht doet aan het opleiden van inhoudelijk bekwaame docenten, die onderzoeksmatig en kritisch naar de eigen beroepspraktijk kunnen kijken en ervoor kunnen zorgen dat hun leerlingen binnen de landelijke eindtermen inspirerend en vernieuwend onderwijs ontvangen.

Tijdens de opleiding worden studenten gestimuleerd om een eigen docentidentiteit te ontwikkelen en constant te reflecteren op hun eigen identiteit als eerstegraads leraar. Dit komt met name terug in de cursus *Teacher Identity*, ontwikkeld door één van de docentopleiders Engels in een promotieonderzoek.

De opleiding Engels kent ook een alternerend programma: enkele modules worden om het jaar aangeboden. Dit geldt bijvoorbeeld voor modules als *Drama*, *Postcolonial Literature* en *History of Language and Language Change*. Door te alterneren over de leerjaren worden deze modules aan wat grotere groepen studenten aangeboden (eerste- en tweedejaars). Dit versterkt de dialoog die tot stand komt tijdens de lessen.

Werkplekleren

⁵ KLOTS staat voor Kwalificaties, Leerdoelen, Onderwijseenheden, Toetsing en Studiepunten.

De opleiding stelt het niet verplicht voor studenten om werkzaam te zijn in het onderwijs, zolang zij aan de verplichte stage van 30 uur kunnen voldoen. Het panel sprak met enkele studenten die niet werkzaam zijn in het onderwijs. Zij liepen in het eerste jaar tegen de hindernis aan dat van hen werd verwacht dat bij enkele modules ook een praktijkcomponent zat. Bijvoorbeeld het uitvoeren van een onderzoek op een school of bij Teaching Skills het geleerde ook toepassen in de praktijk. Het panel vindt dat de opleiding hiermee aan de slag moet gaan en voorkomen dat het niet hebben van een werkplek tijdens de opleiding een obstakel voor studenten blijkt.

Begeleiding

Studenten zijn tevreden over de begeleiding die zij ontvangen van docentopleiders. Er is veel mogelijkheid om te sparren met een docent, ook informeel over zaken die studenten bezighouden of waar ze tegenaanlopen in het werkveld.

Net als bij de andere masteropleidingen van FLOS, is bij Engels de werkplekbegeleiding verstevigd. Het panel hoorde terug van studenten dat zij het als prettig ervaren dat een vakdocent ook instituutsbegeleider is. Ook vernam het panel dat de werkplekbegeleider – vanuit de school waar de student de stage uitvoert of werkzaam is – goed is voorbereid door de opleiding en daardoor bruikbare feedback en feed forward geeft aan studenten.

Om de *professional learning community* binnen de opleiding Engels verder op te zetten, heeft één docent zogenaamde *writing retreats* opgezet. Studenten gaan aan de slag met individuele leerdoelen, die zij zichtbaar maken aan elkaar. Studenten waren erg positief over deze momenten, die zij samen met de docent periodiek inplannen. Het samen gaan zitten om gefocust te gaan werken, versterkt het groepsgevoel en de *professional learning community*. Ook bieden deze momenten gelegenheid voor intervisie en sparren met elkaar en de docent.

Onderzoek

Naast de (afstudeer)module praktijkonderzoek uit het generieke opleidingsdeel, komt onderzoek veelvuldig aan bod in de vakspecifieke delen van de opleiding Engels. Het panel vindt het mooi om te zien hoe de opleiding de onderzoekscomponent heeft geïntegreerd in de vakspecifieke inhoud van het programma. In vrijwel alle modules oefenen studenten met academische denken en ontwikkelen zij een kritische blik. Studenten doen literatuuronderzoek en schrijven onderzoeksverslagen. Volgens het panel besteedt de opleiding Engels ruim voldoende aandacht aan het ontwikkelen van de kritische blik op onderwijs van studenten, wat hun rol als *extended professional* versterkt.

De opleiding stimuleert en motiveert studenten om actief aan de slag te gaan met onderzoek, ook naast de onderzoekscomponenten in het curriculum. Hierover is het panel erg enthousiast. Zo hebben studenten, op eigen initiatief, een studiereis opgezet naar onderzoeksconferenties als EARLI en IAETEFL⁶. Dit verrijkte de kritische blik op onderwijs en gaf hen bruikbare inzichten voor hun praktijkonderzoek.

Internationale en interculturele dimensie

De internationale dimensie komt in de opleiding Engels tot uiting in het bijna uitsluitend gebruik van Engelstalige literatuur. Ook de interculturele dimensie komt aan bod, door de modules over historisch- en cultureel besef van Angelsaksische identiteiten.

Daarnaast gaan studenten, zo niet op eigen initiatief, naar internationale (onderzoeks)conferenties, zoals eerder beschreven. Het panel is van mening dat de opleiding dit stimuleert en faciliteert voor studenten.

Instroom

De opleiding kent een instroom van ongeveer zeven studenten per jaar, wat rendabel is en het mogelijk maakt om de persoonlijke en flexibele insteek te waarborgen. De masteropleiding zet vooral in op doorstromers uit de bacheloropleiding. Het programma is dan ook een doorlopende lijn vanuit de bachelor. Het panel is van mening dat dit past bij de regio waarin FLOS zich

⁶ EARLI – European Association for Research on Learning and Instruction | IAETEFL – International Association of Teachers of English as a Foreign Language.

bevindt. Door de master zo in te richten en aan te bieden, wordt het aantrekkelijk voor bachelorstudenten om door te studeren. In de regio is dan ook grote vraag naar (eerstegraads) leraren Engels.

II. Personeel

De opleiding Engels wordt verzorgd door zes docenten, die allen ook lesgeven in de bacheloropleiding en verbinding met het werkveld hebben. De docentopleiders hebben allemaal een mastergraad (hbo of universitair), één docent is gepromoveerd. Het panel stelt vast dat het team over voldoende kwalificaties beschikt.

Uit gesprekken met studenten maakt het panel op dat studenten zeer tevreden zijn over de docenten. Zij ervaren dat opleiders hen stimuleren en motiveren om een *professional learning community* op te zetten en te onderhouden, zowel binnen de opleiding als op hun werkplek in de vaksectie Engels. Het panel was hiervan onder de indruk. De korte lijnen en hoge betrokkenheid van opleiders zorgt voor veel dialoog tussen docenten en studenten, wat een verrijking is voor de opleiding.

Tijdens het gesprek met de docentopleiders merkte het panel dat, mede door de kleinere aanstelling van docenten in de master in vergelijking met de bachelor, docenten vooral op hun eigen expertisegebied focussen. Dit maakt dat de cohesie binnen het team als het gaat om de masteropleiding verstevigd kan worden. Daarom doet het panel de aanbeveling om meer in te zetten op interne samenwerking binnen de master op inhoudelijk vlak. Hiermee zullen ook de leerlijnen tussen de modules verstevigd worden.

III. Voorzieningen

Het panel stelt vast dat zowel de fysieke als digitale voorzieningen op orde zijn voor de opleiding Leraar Engels. Zie het generieke rapport voor een onderbouwing.

Weging en Oordeel – Voldoet

Alles overwegend, komt het panel op Standaard 2 voor de opleiding Leraar Engels tot het oordeel 'voldoet'. De vakspecifieke kennisbasis is op heldere wijze vertaald naar een studeerbaar curriculum. Studenten verdiepen zich in (literaire) vakinhoud en verbreden hun visie op het eerstegraads leraarschap. Het panel waardeert de koppeling tussen het werkveld en (vakdidactische) inhoud binnen de opleiding. Ook stelt het panel vast dat onderzoek, vakinhoud en vakdidactiek op integrale wijze wordt aangeboden en dat studenten hier constant, module-overstijgend, mee in aanraking komen. Daarnaast besteedt de opleiding Engels veel aandacht aan de *Teacher identity*-leerlijn, waarin studenten gestimuleerd worden om hun eigen docentidentiteit te ontdekken en te ontwikkelen. Studenten worden gemotiveerd en gestimuleerd om internationaal onderzoek te betrekken op hun eigen schoolcontext en hier een kritische blik over te vormen.

Studenten zijn tevreden over de persoonlijke begeleiding en de korte lijnen met docentopleiders. Het panel ziet een sterke verbetering in de begeleiding van het werkpleklernen, waarover zij positief is. Docenten zijn voldoende gekwalificeerd en studenten zijn tevreden over de vakinhoudelijke kennis. Het panel vernam dat binnen het opleidersteam de docenten vooral op hun eigen expertisegebied focussen. Het panel doet de aanbeveling om meer in te zetten op interne samenwerking binnen de master op inhoudelijk vlak, om de cohesie binnen het opleidersteam te versterken en daarmee doorlopende leerlijnen in het curriculum te verstevigen.

10.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditpanel constateert op basis van de bekeken documentatie en de toetsen die zij inzag, dat de opleiding Leraar Engels een adequaat systeem van toetsen en beoordelen hanteert. De drie uitgangspunten omtrent toetsing van FLOS zijn helder verwerkt in het toetsplan. De opleiding maakt gebruik van rubrics in de beoordeling van de cursustoetsen.

Studenten gaven aan dat zij het aantal toetsen hoog vinden, zeker in relatie tot de studiepunten die hieraan verbonden zijn. Ook het panel vindt dat de opleiding Engels relatief veel (kennis)toetsen afneemt. Dit past volgens het panel niet bij de integrale insteek van de opleiding om vakdidactiek en vakinhoud aan te bieden. Ook zorgt de hoeveelheid (kennis)toetsen ervoor dat studenten een hoge werkdruk ervaren. In het gesprek met docenten vernam het panel dat de opleiding bezig is met het herzien van de kwantiteit van toetsen en meer in te zetten op diepgang in de kennisbasis als het kennistoetsen betreft. Het panel doet de aanbeveling om deze ontwikkeling door te zetten en dus het aantal summatieve toetsmomenten te reduceren.

Kwaliteitsborging

Het toetsbeleid en de kwaliteitsborging binnen de opleiding Leraar Engels is voldoende transparant, valide en betrouwbaar volgens het panel. De examencommissie (zie generiek rapport) is een sparringpartner voor de opleiding en ondersteunt actief in het continu borgen van de kwaliteit van de opleiding.

Uit het gesprek met studenten maakte het panel op dat de opleiding evaluatie en feedback van studenten serieus neemt en hiermee aan de slag gaat. Zo waren studenten niet tevreden met de begeleiding tijdens het PRO. De opzet van PRO en de begeleiding is hierom aangepast en volgens studenten verbeterd. Studenten voelen zich gehoord en durven kritisch te zijn. Zij gaven ook aan dat docentopleiders altijd feedback vragen op modules en toetsen. Dit past bij de *professional learning community* en de aard van een eerstegraads lerarenopleiding, vindt het panel.

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma is voor alle eerstegraads lerarenopleidingen binnen FLOS gelijk. Studenten voeren een bekwaamheidsexamen (horend bij het werkplekleren) en een praktijkonderzoek uit (zie generiek rapport).

Weging en Oordeel – Voldoet

Alles overwegend, komt het panel voor de opleiding Leraar Engels op Standaard 3 tot het oordeel 'voldoet'. De opleiding heeft een helder en adequaat systeem van toetsen en beoordelen. De opleiding is bezig met een herziening van het aantal summatieve (kennis)toetsen. Het panel doet de aanbeveling om deze herziening door te zetten. Dit zal ook de ervaren studielast voor studenten aanzienlijk verbeteren.

De FLOS-brede examencommissie heeft goed zicht op de kwaliteit binnen de opleiding Leraar Engels en vervult haar wettelijke taken. Studenten voelen zich gehoord en durven met een kritische blik het onderwijs te evalueren. Het panel concludeert dat de opleiding ook actief aan de slag gaat met de evaluaties van studenten.

10.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Eigen oordeel auditpanel over bekeken eindwerken

Ook voor de opleiding Leraar Engels bekeek het panel van acht recent afgestudeerden (2021-2022) de eindwerken. De selectie van deze eindwerken is gemaakt op basis van een overzicht van de opleiding, waarin alle afstudeerwerken van de afgelopen twee cohorten waren opgenomen. Vijf van de bekeken eindwerken zijn beoordeeld met het judicium 'cum laude'.

Het panel is van oordeel dat studenten aan de hand van de afstudeerwerken duidelijk aantonen de bekwaamheidseisen op hbo-masterniveau te behalen. De onderwerpen van de bekeken praktijkonderzoeken zijn relevant en actueel. Het panel waardeert deze bijdrage van de onderzoeken aan de eigen werkplek van studenten. Het panel zag enkele zeer diepgaande praktijkonderzoeken. Het panel is van mening dat in de begeleiding van het PRO kritischer gekeken mag worden op het formuleren van een specifieke onderzoeksvraag en onderzoeksmethoden. Studenten krijgen daarmee meer focus in het onderzoek. De door de examinatoren toegekende beoordeling waren volgens het panel adequaat. Feedback is adequaat en ontwikkelingsgericht. De beoordelingsformulieren van het werkplekleren vond het panel bij sommige studenten minder navolgbaar.

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

Afgevaardigden uit het werkveld lieten in het gesprek met het panel blijken erg tevreden te zijn over het niveau van studenten en afgestudeerden. Tevens werd de rol van de eerstegraads docent in de vakgroep benadrukt door het werkveld. Studenten van de opleiding Engels van FLOS hebben een visie op lesgeven en nemen hierin hun collega's mee vanuit hun *Teacher identity*. De eerstegraads leraren worden als 'vooruitstrevend' en 'vernieuwend' beschouwd door het werkveld.

Alumni gaven aan dat het zelfbewustzijn belangrijk is voor een eerstegraads leraar. Zij zijn dan ook positief over de nadruk die binnen de opleiding wordt gelegd op de *Teacher identity* en de visievorming. De verrijking met literatuur – zowel vakinhoudelijk als onderwijskundig – zien zij als grote meerwaarde. De lesontwerpen die zij tijdens de opleiding hebben gemaakt, zijn nog steeds toepasbaar. Samen met de didactische vaardigheden die zij tijdens de opleiding hebben geleerd om theorie te koppelen aan de (les)praktijk, voelen zij zich goed voorbereid als eerstegraads docent.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het panel stelt vast dat studenten met de eindwerken het masterniveau aantonen en komt mede daardoor op Standaard 4 tot het oordeel 'voldoet'. De onderwerpen van de bekeken praktijkonderzoeken zijn relevant en actueel. Het panel waardeert deze bijdrage van de onderzoeken aan de eigen werkplek van studenten. In de aanloop naar het onderzoek mag de opleiding volgens het panel kritischer zijn op het formuleren van onderzoeksvragen en de keuzes voor onderzoeksmethoden. Dit zal de onderzoeken meer toespitsen. Studenten laten zien aan de bekwaamheidseisen te voldoen met het werkplekleren.

Het werkveld en alumni zijn zeer positief over de eerstegraads leraren Engels van FLOS. De eigen visie op het leraarschap en het zelfbewustzijn van hun rol in de pedagogisch-didactische ontwikkeling werden als kenmerken genoemd van de masters. De *Teacher identity*-leerlijn werd hierin als zeer positief beschouwd. Alumni voelen zich goed voorbereid op het lesgeven in de

bovenbouw en geven aan dat zij tijdens de opleiding op zowel vakinhoudelijk als vakdidactisch vlak voldoende handvatten aangereikt hebben gekregen om zichzelf en hun lespraktijk te ontwikkelen.

12. ALGEMEEN EINDOORDEEL ENGELS

De hbo-masteropleiding Leraar Engels leidt goede en kundige eerstegraads docenten op, zo concludeert het panel. De opleiding heeft de kennisbasis goed vertaald naar het curriculum. Het panel is dan ook positief gestemd over de opleiding en de kwaliteit die zij realiseert. Studenten verdiepen en verbreden zich tijdens de master. Ze worden gestimuleerd om onderzoek te doen binnen het vak en op mesoniveau binnen de school. Het panel waardeert de nadruk die wordt gelegd op de persoonlijke en professionele ontwikkeling van studenten en de visievorming op het eerstegraads leraarschap. De opleiding heeft het panel tevens laten zien dat zij betrokken is bij het werkveld en dat er constante afstemming plaatsvindt.

Voor alle standaarden voldoet de opleiding ruim aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot het algemene eindoordeel 'positief' voor de hbo-masteropleiding Leraar Engels in de eerste graad.

13. AANBEVELINGEN ENGELS

In het rapport staan enkele ontwikkelpunten genoemd. Deze ontwikkelpunten zijn alle van belang, maar het panel wil in dit hoofdstuk de nadruk leggen op de volgende aanbevelingen:

Zorg voor meer cohesie in het docententeam van de Master en kijk als vakgroep samen naar doorlopende leerlijnen in het curriculum

Het panel zag een team van docentenopleiders met veel passie en betrokkenheid voor het vak en voor de studenten. Door de kleinschaligheid van de master geven docentopleiders les in zowel de bachelor als de master van FLOS. Het panel geeft de masteropleiding Leraar Engels daarom mee om in te zetten op meer cohesie als mastervakgroep Engels. Hiermee zal de verticale samenhang tussen de modules en een visie op het eerstegraads leraarschap worden versterkt.

Reduceer het aantal summatieve (kennis)toetsen

Het panel merkte op dat binnen de vakgroep Engels veel (kennis)toetsen worden afgenomen. Studenten gaven aan dat zij het aantal toetsen als hoog beschouwden. De combinatie van de in te leveren portfolio's en onderzoeken met het aantal (kennis)toetsen, vond het panel een hoge werklast voor zowel studenten als docenten opleveren. Het panel sprak met de docenten (tevens vormgevers van het curriculum) en constateerde dat dit bekend is bij de opleiding. Het panel doet daarom de aanbeveling om het aantal (kennis)toetsen te reduceren en meer formatieve toetsing te integreren.

14. SCORETABEL ENGELS

Scoretabel paneloordelen Fontys Lerarenopleiding Sittard – Fontys Hogeschool hbo-master Leraar Engels voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-master Leraar Wiskunde
voltijd

**Fontys Lerarenopleidingen Sittard –
Fontys Hogeschool**

CROHO nr. 45263

15. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN WISKUNDE

13.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De opleiding Leraar Wiskunde beoogt kwalitatief excellente docenten wiskunde op te leiden die een breed palet aan probleemoplossende vaardigheden hebben, de geschiedenis van de wiskunde kennen en gebruiken als didactisch uitgangspunt en een visie hebben op onderwijs en de wetenschap wiskunde daarin. De opleiding speelt in op de verschillende rollen die de opleiding typeert voor een master: de master als verdieper, onderzoeker, verbinder, ontwerper, leider en professional. De opleiding richt zich op het opleiden van leraren wiskunde voor het voortgezet onderwijs die *relational understanding* bewerkstelligen bij leerlingen, waardoor zij mathematische vaardigheden kunnen toepassen en begrijpen. Binnen de opleiding Leraar Wiskunde van FLOS wordt wiskunde dus niet gezien als een puur algoritmische wetenschap, waarbij leerlingen met stappenplannen en hevige examentraining door toetsing geholpen worden, maar als een vak waarin leerlingen begeleid worden in de ontwikkeling van het probleemoplossend vermogen.

Op basis van de documenten stelt het panel vast dat de opleiding het masterniveau qua procedurele vaardigheden overstijgt. De stevige kennisbasis die studenten tijdens de opleiding in dit opzicht krijgen, zorgt ervoor dat ze altijd boven de stof van hun leerlingen blijven hangen. Het panel vindt dit positief, omdat zo ook de professionalisering van mede-vakgenoten in de wiskundesectie op scholen wordt gestimuleerd. Tegelijkertijd geeft het panel ter overweging om het relationele en conceptuele inzicht nadrukkelijker tot uitdrukking te brengen, bijvoorbeeld ook in de keuze van het onderwijsmateriaal. Vakdidactisch is het panel van mening dat de opleiding een wetenschappelijke inslag heeft. Studenten worden op hoog niveau opgeleid volgens het panel.

Het panel is onder de indruk van de relatie die de opleiding Leraar Wiskunde onderhoudt met het werkveld. Naast dat studenten werkzaam zijn op scholen in de regio, worden de scholen ook op andere manieren betrokken bij de lerarenopleiding. Zo worden bijeenkomsten voor een docentenontwikkelteam (DOT) voor wiskunde D (als keuzevak van het vwo) georganiseerd op de educatieve campus van FLOS en sluiten vertegenwoordigers van de scholen aan bij het FLOS wiskunde symposium. Samen met studenten, het werkveld en andere betrokkenen monitort de opleiding haar curriculum continu en brengt verbeteringen aan waar nodig of gewenst.

Visie op onderzoekend vermogen

FLOS beoogt leraren wiskunde op te leiden die in staat zijn om zelfstandig onderzoeksmatige activiteiten te ontplooiën volgens een gestructureerde onderzoekscyclus. De inzichten die studenten uit onderzoek vergaren, kunnen worden gebruikt ter verbetering en vernieuwing van het onderwijs op microniveau (in de klas) en op mesoniveau (de schoolcontext). Het ontwikkelen van een onderzoekend vermogen is tevens belangrijk voor de eerstegraads wiskundeleraar,

omdat hiermee met een kritische blik onderwijs kan worden ontworpen dat past bij de onderwijsomgeving en aansluit op de actualiteit.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het auditpanel komt op Standaard 1 tot het oordeel 'voldoet' voor de opleiding Leraar Wiskunde. De opleiding beoogt kwalitatief goede studenten op te leiden die probleemoplossende vaardigheden aanleren aan leerlingen en *relational understanding* bewerkstelligen. Hierbij betreft de opleiding de zes rollen van een eerstegraads leraar, zoals FLOS die heeft omschreven. Dit is passend bij het masterniveau, zo stelt het panel vast. Ook de visie op onderzoekend vermogen, waarbij de eerstegraads leraar een kritische houding aanneemt en onderzoek gebruikt ter verrijking en verbetering van het onderwijs op micro- en mesoniveau, vindt het panel passend bij het masterniveau. Het panel bewondert de relatie die de opleiding onderhoudt met het werkveld en de verschillende manieren waarop het werkveld betrokken is bij de opleiding.

13.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

I. Programma

Inhoud en samenhang vakspecifieke programma

Het panel bekeek met veel belangstelling naar de documentatie van de opleiding Leraar Wiskunde. Op basis van de documenten stelt het panel vast dat de vakspecifieke kennisbasis is vertaald naar een goed samenhangend curriculum, met een sterke nadruk op de technische kant van de wiskunde. De opleiding heeft deze keuze bewust gemaakt, omdat er *technisch begrip* moet zijn voordat studenten *relationeel begrip* kunnen overbrengen in hun lespraktijk. Tijdens de vakinhoudelijke lessen komen studenten constant in aanraking met vakdidactiek. De opleiding zet in op het vullen van de *toolbox* van studenten op wiskundig vlak. Deze *toolbox* kunnen zij benutten als het gaat om vakdidactiek: verschillende technieken om leerlingen de stof uit te leggen en het te kunnen toepassen. Hierbij ligt in alle cursussen de nadruk op de connectie met de praktijk: studenten verdiepen zich vakinhoudelijk en moeten dit op verschillende wijzen kunnen overdragen.

Het curriculum van de opleiding Leraar Wiskunde bestaat, naast het generieke deel, voor 60 EC uit vakinhoudelijke en vakdidactische componenten. Eén van de docentopleiders is voorzitter van de vakgroep van de landelijke kennisbasis wiskunde (LOVM wiskunde). Door deze verbinding is het curriculum in de afgelopen jaren verder verrijkt en veranderd. Studenten volgen modules van 5 EC. De vakdidactische modules spelen sterk in op het kunnen interpreteren van wetenschappelijke literatuur en het verwerken ervan. In de module Vakdidactiek Domeinen wordt de didactiek van de verschillende domeinen van de wiskunde besproken en bestudeerd. Zo komen probleemoplossende vaardigheden (dit keer in het kader van hoe studenten hun leerlingen hiertoe kunnen stimuleren) uitgebreid aan bod bij het domein meetkunde. Bij andere domeinen komen proces-objectdualiteit, het gebruik van parameters, *realistic mathematics education* (RME), gecijferdheid en *statistical literacy* uitvoerig aan bod. Het panel beoordeelt de samenhang van de verschillende modules als goed. Vakinhoud en vakdidactiek wordt integraal aangeboden. Tijdens een lesbezoek merkte het panel dat de docentopleider de metacognitieve component van het maken van vakdidactische keuzes meer kan expliciteren. De zogenaamde 'dubbele laag' in het vakdidactisch lesgeven is belangrijk voor aspirant eerstegraads leraren. Het panel doet daarom de aanbeveling om de 'dubbele bodem' te expliciteren tijdens de lessen.

Begeleiding

Door de kleinschaligheid van de opleiding zijn de lijnen tussen docenten en studenten kort. Binnen de opleiding staat de student centraal en proberen docentopleiders zoveel mogelijk in te spelen op de talenten en interesses van studenten. Elke student heeft een studentcoach die samen met de student de studievoortgang bewaakt en als sparringpartner optreedt. Met de studentcoach voert de student ook gesprekken om op zoek te gaan naar de *Teacher identity*. De vakdocenten treden op als instituutsbegeleiders, een verandering die door alle gremia en het panel als zeer positief wordt beschouwd.

Het panel vernam van studenten wiskunde dat zij de begeleiding bij het praktijkonderzoek als minder goed ervaren dan studenten van de andere masteropleidingen. Studenten wiskunde gaven aan een begeleider/sparringpartner te missen, juist in de eerste fase van het opzetten van een onderzoek. Dit zag het panel terug in de breedte van de onderzoeken die zij bekeek (Standaard 4).

Onderzoek

De opleiding ervaart dat studenten wiskunde de onderzoekscomponenten als moeilijk ervaren. In het praktijkonderzoek (afstuderen) gaan studenten aan de slag met een verlegenheidsvraagstuk uit hun eigen schoolcontext. Dit zijn veelal organisatorische vraagstukken, meer gericht op het generieke deel van de lerarenopleiding. Samen met het lectoraat zijn de docentopleiders aan het bekijken hoe ze de onderzoekscomponent verder kunnen verstevigen in het vakdidactische programma van wiskunde. Het panel moedigt deze samenwerking met het lectoraat aan.

Internationale en interculturele dimensie

Internationalisering komt met name tot uiting in het gebruik van internationale (vak)literatuur binnen de opleiding Leraar Wiskunde. De opleiding benadrukte dat het gebruik van (vak)literatuur als inspiratie dient, studenten zijn de ontwerpers van onderwijs en niet de methode. Met het ontwerpen van onderwijs en lessen dienen studenten rekening te houden met verschillen in de klas en dus al in het lesontwerp differentiatie toe te passen. In de vakdidactische componenten van de opleiding wordt benadrukt dat de ontwikkeling van leerlingen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs hierin meegenomen dient te worden.

Instroom

Net als de landelijke tendens, heeft de opleiding Leraar Wiskunde te maken met een dalende instroom. De instroom voor de masterlerarenopleiding is voor een groot gedeelte afhankelijk van afgestudeerden van de bacheloropleiding. Momenteel heeft de masteropleiding een instroom van ongeveer zeven studenten. Het is de ambitie van de opleiding om bij te dragen aan het landelijke lerarentekort, dat met name voor exacte vakken in de bovenbouw een nijpend probleem is. Onder andere met de samenwerkingen binnen het LOVM en samenwerking met FLOT in TEO wil de opleiding de instroom vergroten.

II. Personeel

De opleiding Leraar Wiskunde wordt verzorgd door vier docentopleiders, hetgeen met de huidige instroom voldoende is. De docentopleiders zijn allen in het bezit van een (universitaire of educatieve) mastergraad en zijn naast hun aanstelling bij FLOS actief in het werkveld. Hierdoor wordt de sterke verbinding met het werkveld verder versterkt. Docentopleiders nemen deel aan verschillende professionaliseringsactiviteiten. Het FLOS wiskundesymposium is tevens een professionaliseringsmoment voor docentopleiders, om kennis op te doen van actuele ontwikkelingen van vakgenoten. Naast het doceren zijn docentopleiders ook bezig met het ontwikkelen, beoordelen en herijken van modules.

Studenten zijn tevreden over de vakinhoudelijke kennis van docentopleiders. Ze waarderen de verschillende werkvormen die worden ingezet in de lessen. Deze werkvormen nemen studenten mee in hun eigen lespraktijk. Wel gaven studenten aan dat het tempo tijdens lessen soms wat hoog ligt. Dit hebben zij aangegeven bij de docenten en dit is opgepakt.

III. Voorzieningen

Het panel stelt vast dat zowel de fysieke als digitale voorzieningen op orde zijn voor de opleiding Leraar Wiskunde. Zie het generieke rapport voor een onderbouwing.

Weging en Oordeel – Voldoet

Alles overwegend komt het panel voor de opleiding Leraar Wiskunde op Standaard 2 tot het oordeel 'voldoet'. De landelijk overeengekomen kennisbasis is op heldere wijze vertaald naar een goed ingericht en samenhangend programma. Het panel vindt dat de opleiding een sterke nadruk legt op technische diepgang van de wiskunde, wat zorgt dat studenten een zeer sterke inhoudelijke basis hebben. Het panel waardeert dat studenten worden opgeleid om het probleemoplossend vermogen van leerlingen te vergroten. Dit past bij wat er van een eerstegraads leraar in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs wordt gevraagd. Vakinhoud en vakdidactiek worden ook in de master Leraar Wiskunde integraal aangeboden. Het panel geeft de opleiding mee om de 'dubbele bodem' in vakdidactiek explicieter te maken tijdens lessen, zodat studenten constant de link met hun eigen lespraktijk kunnen maken. De opleiding Leraar Wiskunde werkt nauw samen met het lectoraat om de onderzoekscomponent in het vakspecifieke programma te verstevigen. Deze samenwerking moedigt het panel aan.

13.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding hanteert de FLOS-uitgangspunten (zie generiek rapport) in het toetssysteem. Het panel concludeert dat de opleiding Leraar Wiskunde het systeem voldoende betrouwbaar, valide en transparant heeft opgezet. In het toetsplan zag het panel voldoende afwisseling in toetsvormen, passend bij hetgeen gemeten wordt met een toets. De opleiding gebruikt rubrics voor de beoordeling van toetsen en examens. Deze rubrics zijn ontwikkeld door de opleiding en bekeken door de examencommissie. Uit de gesprekken maakt het panel op dat de opleiding de rubrics en toetsen goed evalueert. De door het panel bekeken beoordelingsformulieren van afstudeerwerken waren echter niet allemaal volledig ingevuld en de (mate van) feedback varieerde tussen examinatoren. Hiervan is de opleiding zich terdege bewust. Hiertoe is kalibratie tussen examinatoren ingezet en, in samenwerking met het lectoraat, een handleiding opgesteld. Het panel ziet dit als een goede ontwikkeling in de continue verbetering, die ook als noodzakelijk wordt beschouwd.

Kwaliteitsborging

Het panel concludeert dat de opleiding Leraar Wiskunde zich sterk bewust is van het continue proces van monitoren van de kwaliteit van de gehele opleiding. Door de relatief kleine omvang van de opleiding worden evaluaties kwalitatief ingestoken. De examencommissie is, net als bij de andere masters, actief betrokken in het borgen van de kwaliteit en in kennisdeling. In het jaarverslag las het panel verbeterpunten ten aanzien van kalibratie tussen assessoren bij het afnemen van bekwaamheidsexamens. Het panel bekeek de beoordelingsformulieren en kwam tot eenzelfde conclusie. Na het gesprek met de assessoren is het panel goed gestemd over de stappen die de opleiding hierin heeft gezet.

De mastercoördinator van de opleiding Leraar Wiskunde is lid van de FLOS-brede examencommissie en tevens voorzitter van het LOVM wiskunde. Externe evaluatie en peer reviews worden zichtbaar gebruikt om de kwaliteit te blijven verbeteren. Het panel is zeer positief over de actieve houding van de opleiding als het gaat om continue verbetering en zag de PDCA-cyclus terug in de verschillende documenten die zij bekeek.

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma is voor alle eerstegraads lerarenopleidingen binnen FLOS gelijk. Studenten voeren een bekwaamheidsexamen (horend bij het werkplekleren) en een praktijkonderzoek uit (zie generiek rapport). De opleiding Wiskunde heeft afgelopen jaar professionalisering ontvangen in het begeleiden van PRO. Vanuit het lectoraat is er ondersteuning gekomen voor de vakdocenten op het gebied van onderzoeksbegeleiding in de afstudeerfase. Docenten gaven aan dat zij veel hebben geleerd van het lectoraat.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het panel komt voor de opleiding Leraar Wiskunde op Standaard 3 tot het oordeel 'voldoet'. De opleiding hanteert een adequaat systeem van toetsen en beoordelen. De nauwe samenwerking met de examencommissie, toetsdeskundigen en het lectoraat ziet het panel als een goede ontwikkeling. Het panel stelt vast dat de opleiding bezig is met het uitvoeren van de PDCA-cyclus en zich bewust is van het continue proces van monitoren van de kwaliteit van de opleiding. De peer reviews (LOVM) zijn volgens het panel waardevol om de opleiding ook extern

te evalueren. De opleiding gaat proactief om met zowel externe als interne evaluaties en feedback. Binnen het FLOS-brede afstudeerprogramma gaan studenten aan de slag met onder meer een praktijkonderzoek. Binnen de opleiding Leraar Wiskunde is de onderzoeksbegeleiding, in samenwerking met het lectoraat, aangescherpt.

13.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Oordeel van het panel over het gerealiseerde eindniveau

Om tot een oordeel over het eindniveau te komen, bekeek het panel acht eindwerken van recent afgestudeerden (2022-2023) van de masteropleiding Leraar Wiskunde. Het panel vindt de afstudeerwerken over de hele linie van goed niveau en goed afgewerkt. Het masterniveau wordt aangetoond door studenten in de eindwerken en de beoogde leerresultaten, de bekwaamheidseisen, worden aangetoond in de WPL-portfolio's. De bijbehorende beoordelingsformulieren komen grotendeels overeen met het oordeel van het panel. Wel zag het panel verschillen in de ingevulde beoordelingsformulieren en was de transparantie in de cesuur niet altijd duidelijk. In het gesprek dat het panel voerde met docenten (tevens beoordelaars) werd dit opgehelderd. Ook werd duidelijk dat de opleiding zich bewust is van deze punten omtrent de beoordelingsformulieren. Samen met de andere masteropleidingen van FLOS, de examencommissie en het lectoraat is dit reeds opgepakt.

De praktijkonderzoeken die studenten uitvoerden in het kader van afstuderen, vond het panel bij sommige studenten breed van opzet. Een duidelijke richting en focus in onderzoek(smethodologie) leek te missen. Ook vond het panel het onderzoeksonderwerp niet altijd even relevant voor een dergelijk praktijkonderzoek. Het panel doet daarom de aanbeveling om in de beginfase van het praktijkonderzoek intensiever te begeleiden en te sturen, om zo samen met de student tot een vruchtbare en stevige onderzoeksopzet te komen.

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

Het panel concludeert dat het werkveld nauw betrokken is bij de opleiding Leraar Wiskunde. Uit het gesprek met vertegenwoordigers uit het werkveld bleek ook dat het werkveld tevreden is over de wijze waarop studenten en afgestudeerden functioneren in de praktijk.

De alumni waarmee het panel sprak, zijn tevreden over hetgeen zij hebben geleerd tijdens de master. Ook het verschil en de toegevoegde waarde van de master ten opzichte van de bachelor kwam hierbij ter sprake. Als eerstegraads leraar wiskunde moet je meer kunnen dan leerlingen een truc aanleren, je moet leerlingen kunnen ondersteunen en het probleemoplossend vermogen versterken. Jouw rol als leraar in de bovenbouw is veel meer coachend. Tijdens de opleiding hebben alumni hier voldoende handvatten voor gekregen.

Weging en Oordeel – Voldoet

Het panel komt op Standaard 4 tot het oordeel 'voldoet' voor de hbo-masteropleiding Leraar Wiskunde. Studenten tonen het masterniveau aan in de door het panel bekeken eindwerken. Het panel kon zich grotendeels goed vinden in de gegeven beoordelingen. Het panel doet de aanbeveling om strakker te sturen bij de onderzoeksopzet van PRO. Studenten missen sturing en dit vertaalt zich in brede onderzoeksopzetten, wat een gemis aan focus in het onderzoek veroorzaakt. De transparantie in de beoordelingsformulieren is een bekend aandachtspunt bij de opleiding, dat ook reeds is opgepakt in samenwerking met de examencommissie en het lectoraat.

Het werkveld en alumni zijn positief over de opleiding en zien een duidelijke meerwaarde van het volgen van een masteropleiding. Tijdens de opleiding worden studenten voorbereid op de coachende rol die van hen wordt verwacht als eerstegraads docent.

16. ALGEMEEN EINDOORDEEL WISKUNDE

De hbo-masteropleiding Leraar Wiskunde in de eerste graad van FLOS leidt kwalitatief goede docenten wiskunde voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs op. Het panel is onder de indruk van de diepgang van vakinhoudelijke kennis die studenten opdoen. Hierdoor stijgen eerstegraads docenten boven het niveau van hetgeen zij doceren uit. Vakdidactisch krijgen studenten voldoende handvatten aangereikt om niet alleen vakinhoud over te dragen, maar ook om leerlingen te motiveren en te begeleiden. De onderzoekende houding van studenten wordt tijdens de masteropleiding aangemoedigd. Dit versterkt het beoogde profiel van de eerstegraads leraar in Wiskunde, namelijk dat van vakexpert die tevens een bijdrage levert aan het onderwijs op de school en in de vaksectie.

Voor alle standaarden voldoet de opleiding aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot het algemene eindoordeel 'positief' voor de hbo-masteropleiding Leraar Wiskunde in de eerste graad van FLOS.

17. AANBEVELINGEN WISKUNDE

In het rapport staan enkele ontwikkelpunten genoemd. Deze ontwikkelpunten zijn alle van belang, maar het panel wil in dit hoofdstuk de nadruk leggen op de volgende aanbevelingen:

Expliciteer de 'dubbele bodem' van didactiek nadrukkelijker in een les

Het panel is van mening dat in de opleiding Leraar Wiskunde, docentopleiders de vakdidactische handelingen die zij zelf toepassen, meer kunnen expliciteren aan studenten. De metacognitieve 'dubbele bodem', het *waarom* er voor een bepaalde aanpak wordt gekozen in een lesopzet of uitleg, is een belangrijk leermoment voor studenten. Het panel merkte op dat docentopleiders dit doen in de lessen, maar de explicitering kan scherper.

Zorg voor stevige onderzoeksbegeleiding

Het panel is van mening dat docentenopleiders en onderzoeksbegeleiders de studenten vanaf het begin van het praktijkonderzoek (de afstudeerfase) stevig moeten ondersteunen en sturen in de onderzoeksopzet. In de bekeken praktijkonderzoeken trof het panel bij enkele werken een te brede onderzoeksopzet aan. Dit kan volgens het panel worden voorkomen door meer sturing vanaf het begin van het onderzoek.

18. SCORETABEL WISKUNDE

Scoretabel paneloordelen Fontys Lerarenopleiding Sittard – Fontys Hogeschool hbo-master Leraar Wiskunde voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II**Programma, werkwijze en beslisregels**

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-master Lerarenopleidingen in de eerste graad – Fontys Lerarenopleidingen Sittard – Fontys Hogeschool – 5 en 6 oktober '23⁷

Tijd (05-10-'23)	Gesprekspartners/activiteit
08.30– 08.45	Ontvangst auditpanel
08.45– 09.15	
09.15–10.15	Presentatie en gesprek MT
10.15– 10.30	
10.30– 11.30	Opleiders, studenten en werkveld generiek
11.30– 12.00	Presentatie door studenten/opleiders generiek
12.00– 12.45	
12.45– 13.30	Examencommissie
13.30–14.00	Pauze en vooroverleg Nederlands
14.00– 14.30	Lessituatie Nederlands Schoolvak Nederlands vanuit Wetenschap
14.30–15.15	Opleiders Nederlands
15.15–15.30	Pauze
15.30– 15.45	Presentatie studenten Nederlands
15.45–16.15	Gesprek studenten Nederlands
16.15–17.00	Pauze, intern overleg Nederlands

Tijd (06-10-'23)	Gesprekspartners/activiteit
08.15– 08.45	Ontvangst Auditpanel en vooroverleg Engels
08.45–09.15	Studentenactiviteit Engels
09.15–10.00	Opleiders Engels
10.00– 10.15	Pauze
10.15–10.30	Presentatie studenten Engels
10.30–11.00	Gesprek studenten Engels

⁷ NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Tijd (06-10-'23)	Gesprekspartners/activiteit
11.00-11.30	Intern overleg Engels
11.30-12.00	Pauze en vooroverleg Wiskunde
12.00- 12.30	Lessituatie Wiskunde
12.30-13.15	Opleiders Wiskunde
13.15-14.00	Lunch
14.00-14.15	Presentatie studenten Wiskunde
14.15-14.45	Gesprek studenten Wiskunde
14.45-15.15	Intern overleg wiskunde
15.15-15.45	Pauze en Pending Issues
15.45-16.30	Terugkoppeling
16.30-17.30	Ontwikkelsprek

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleidingen is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleidingen geleverde documentatie (in de vorm van een Digitaal Kwaliteitsportfolio (DKP)) heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van de programma's. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en -

daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Afstemming deelpanelen binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en NQA, waarbij Hobéon een hogeschool en NQA drie hogescholen heeft beoordeeld. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanelen met elkaar afgestemd over de opzet en de focuspunten van de audits.

Afstemming tussen alle deelpanelen heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanelen. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanelen geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III

Lijst geraadpleegde documenten

- Digitaal Kwaliteitsportfolio FLOS (Generiek – Nederlands – Engels – Wiskunde)
- Domeinspecifieke referentiekaders en de leerresultaten van de opleidingen
- Generieke kennisbasis Onderzoek in de eerstegraads lerarenopleidingen
- Internationalisering master
- Document: visie op het opleiden van leraren
- Beroepsprofiel master eerstegraads leraar 2022-2026
- Studiegids Masteropleidingen generiek 2023-2024
- Bekwaamheidseisen van de opleidingen
- Schematische programmaoverzichten
- Inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER per opleiding van FLOS 2023-2024
- CLOTS-schema per opleiding van FLOS
- Modulebeschrijving en beoordelingsformulieren PRO (praktijkonderzoek)
- PRO – analyse door het lectoraat
- Toetsbeleidsplan FLOS 2021-2024
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken
- Jaarverslag examencommissie (2021 en 2022)
- Jaarevaluaties per FLOS opleiding
- Gespreksverslag Wetenschappelijke Raad van Advies
- Jaarverslag Gemeenschappelijke Opleidingscommissie (GOC)
- MACON 2023
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het panel bekeek van elke opleiding acht eindwerken, conform de normen van de NVAO. In totaal zijn voor FLOS dus 24 eindwerken bestudeerd.

Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV

Panelsamenstelling

Op 18 september 2023 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding hbo-master Lerarenopleidingen van Fontys Lerarenopleidingen Sittard onder het nummer PA - 1594. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Eerstegraads Masteropleidingen
----------------------	------------------------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijving
Drs. R.B. (Ruud) van der Herberg	Voorzitter	Lead auditor voor accreditaties in het hoger onderwijs en advisering van HO, MBO, VO en PO op het gebied van kwaliteitszorg.
M. (Marjan) Scholman, MA	Lid (kernpanel en NED)	Directeur Dienst Onderwijs, Onderzoek en Internationalisering bij Hogeschool NHL Stenden.
Dr. H. (Helma) Oolbekkink - Marchand	Lid (kernpanel)	Lector meervoudige professionaliteit van leraren aan de HAN en Universitair Docent aan de Radboud Docentenacademie.
Prof. dr. P.H.M. (Paul) Drijvers	Lid (WIS)	Hoogleraar Didactiek van de Wiskunde, Freudenthal Instituut, Universiteit Utrecht.
D. (Dubravka) Knezic, PhD	Lid (ENG)	Gepensioneerd docentonderzoeker.
M. (Marleen) de Jong	Student-lid	Student M leraar Nederlands aan de HAN.
C.F. (Cathelijne) van Oeffelt, BSc	Secretaris	Adviseur bij Hobéon en NVAO-getraind secretaris

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobeon.nl
www.hobeon.nl